

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
WE WŁODAWIE**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU WŁODAWSKIEGO ZA 2024 ROK**

Włodawa, marzec 2025 rok

SPIS TREŚCI

- I. Sytuacja epidemiologiczna powiatu włodawskiego w 2024 roku
- II. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej
- III. Zakres nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności, żywienia i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w 2024 roku
- IV. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami
- V. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży w 2024 roku
- VI. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny
- VII. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, produktów kosmetycznych, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, higieny żywności, żywienia, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Wykonywanie ww. zadań, określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie przy pomocy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej realizował powyższe zadania na terenie powiatu włodawskiego. Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z „Planem zasadniczych zadań na rok 2024” obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zadania oraz plan kontroli nadzorowanych podmiotów. Niezależnie od realizowanych działań planowanych, przeprowadzano kontrole nieplanowe, podejmowane w związku z działaniami akcyjnymi, na podstawie otrzymywanych zaleceń i wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, wynikające z sytuacji bieżącej kraju oraz w związku ze zgłoszonymi interwencjami. W 2024 roku w dalszym ciągu podejmowano działania przeciwepidemiczne w związku z zakażeniami chorobami zakaźnymi, obejmujące w szczególności nadzór nad ogniskami epidemicznymi, przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, obejmowanie nadzorem osoby ze styczności z osobami chorymi. Realizowano działania edukacyjno-informacyjne na rzecz umacniania zdrowia całego społeczeństwa powiatu włodawskiego.

Rok 2024 był rokiem, w którym kontynuowano rozpoczęty w 2021 r. proces cyfryzacji oraz doskonalenia nadzoru sprawowanego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z wykorzystaniem usług cyfrowych. System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPI), w pierwotnej wersji przygotowany i wdrożony aby zapobiegać rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 w Polsce, rozbudowano i poszerzono o kolejne moduły dla poszczególnych pionów nadzoru sanitarnego, co w istotny sposób usprawniło pracę organów PIS oraz ujednoliciło i zautomatyzowało wiele realizowanych przez nie procesów, przyczyniając się do lepszej obsługi wszystkich interesariuszy naszej Inspekcji, jak również do sprawniejszego realizowania zadań z zakresu zdrowia publicznego.

Realizując swoje zadania, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie realizował zadania zgodnie z wytycznymi i pod nadzorem LPWIS, współpracował ze Starostą Włodawskim, w szczególności w zakresie działań antykryzysowych. Zadania realizowane były również we współpracy z innymi inspekcjami, Komendantem Powiatowym Policji, placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowo-wychowawczymi. Współpraca ta w znaczący sposób wpływa na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie w zakresie zdrowia publicznego w powiecie włodawskim.

Wyniki nadzoru i analiza sytuacji epidemiologicznej są podstawą do dokonania oceny stanu sanitarnego powiatu. W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu włodawskiego na dzień 31 grudnia 2024 roku w porównaniu ze stanem sanitarnym na koniec roku 2023.

I. Sytuacja epidemiologiczna powiatu włodawskiego w 2024 roku

I.1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W 2024 roku sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego kontynuowała prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad chorobami zakaźnymi. Na bieżąco monitorowano sytuację epidemiologiczną powiatu, zbierano dane w zakresie zachorowalności na jednostki chorobowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Monitorowano zgłoszenia podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, w tym wymagających pilnego podjęcia działań p/epidemicznych, takich jak bakteryjne inwazyjne zakażenia, gruźlica, wirusowe zapalenia wątroby, salmonelloza, przeprowadzano dochodzenia epidemiologiczne i wprowadzano otrzymane zgłoszenia chorób zakaźnych oraz dane z przeprowadzonych wywiadów do EPIBAZY. W dalszym ciągu monitorowano i nadzorowano zakażenia SARS-CoV-2, nadzorowano ogniska epidemiczne, wprowadzano dane do EPIBAZY, SEPIS, SRWE, ROE, sporządzano meldunki i raporty statystyczne.

Ponadto podejmowane były działania w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy i napływem na teren powiatu włodawskiego uchodźców. Monitorowano zachorowania na choroby zakaźne i sporządzano raporty w tym zakresie.

Ocenę sytuacji epidemiologicznej powiatu włodawskiego dokonano na podstawie zarejestrowanych chorób zakaźnych zgłoszonych przez lekarzy, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Rejestracja chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych prowadzona była zgodnie z „Międzynarodową Klasyfikacją Chorób” (ICD-10) oraz definicjami chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Zgłaszanie zachorowań/podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne pozwala na śledzenie sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych celem unieszkodliwienia źródła zakażenia, przecięcia dróg szerzenia oraz uodpornienia osób wrażliwych na zakażenie. W ramach zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych w 2024 roku przeprowadzono 465 wywiadów. Obejmowano czynnym nadzorem epidemiologicznym osoby chore i osoby z ich otoczenia. Udzielano instruktażu dotyczącego profilaktyki w celu ograniczenia szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń. Współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, szpitalami, podmiotami leczniczymi, lekarzami rodzinnymi, placówkami oświatowymi.

2. Grypa i podejrzenia zachorowania na grypę/RSV

W 2024 r. zarejestrowano ogółem 169 zachorowań na grypę potwierdzonych badaniami – testem antygenowym COMBO oraz badaniem molekularnym. Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu wyniósł 477. Rozpoznawana była głównie grypa typu A. Hospitalizowano 6 osób, w tym 2 w grupie wiekowej 65 i więcej, 2 w grupie wiekowej 0-4 i po jednej w grupie 5-14 lat i 15-64. Przyczyną hospitalizacji były objawy ze strony układu oddechowego (w 2023 roku hospitalizowano 4 osoby).

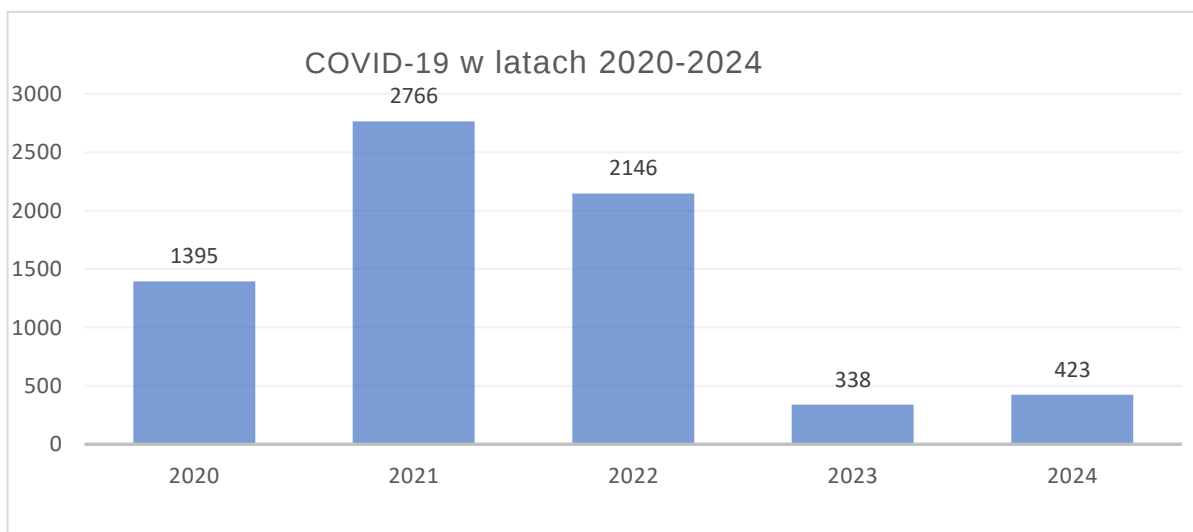
W programie nadzoru nad grypą SENTINEL na terenie powiatu włodawskiego uczestniczy 2-ch lekarzy POZ. W ramach programu w 2024 r. pobrano próbki do badania od 26 osób, stwierdzono 1 przypadek zakażenia SARS-CoV-2, grypy nie stwierdzono. W 2023 roku w ramach programu nadzoru nad grypą SENTINEL pobrano próbki do badania od 17 pacjentów, stwierdzono 1 przypadek grypy typu B i 3 zakażenia SARS-CoV-2.

Szczepienia przeciw grypie są jedyną i najbezpieczniejszą metodą profilaktyki przeciw tej chorobie oraz jej powikłaniom.

W okresie 01.01-31.12.2024 zgłoszono 63 przypadki zachorowań na RSV, w tym 23 – u dzieci do lat 2. Hospitalizowano 20 osób, w tym 15 dzieci do lat 2.

3. Zakażenia SARS-CoV-2/zachorowania na COVID-19

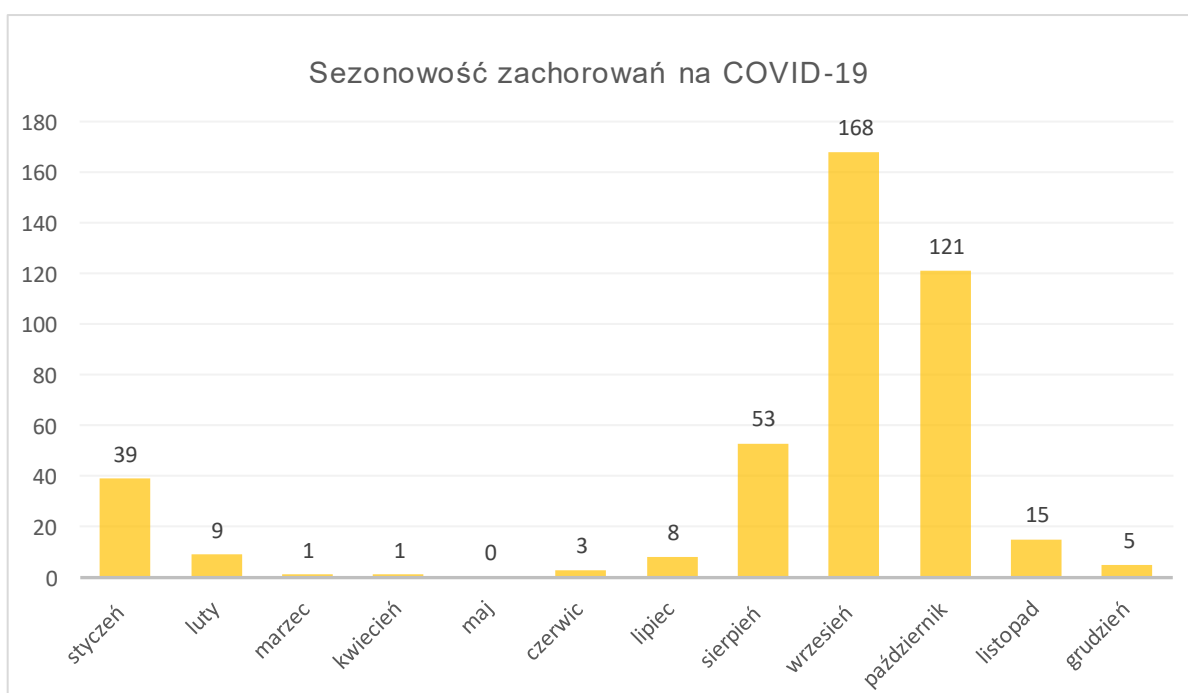
W 2024 roku zarejestrowano 423 potwierdzone przypadki zakażeń SARS-CoV-2 (zapadalność, w tym 14 hospitalizacji. Znaczny wzrost zachorowań odnotowano w m-cach: styczeń -39, sierpień – 53, wrzesień – 168, październik-121). W 2023 roku – zarejestrowano 338 potwierdzonych przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (zapadalność 948,71), hospitalizowano 25 osób.

Wykres 1. Zachorowania na COVID-19 w latach 2020-2024 na terenie powiatu

Miesiąc	Liczba zakażeń	Liczba hospitalizacji	Odsetek osób hospitalizowa
Styczeń	39	3	7,7%
Luty	9	4	44,4%
Marzec	1	0	0
Kwiecień	1	0	0
Maj	0	0	0
Czerwiec	3	0	0
Lipiec	8	0	0
Sierpień	53	0	0
Wrzesień	168	0	0
Październik	121	7	5,6%
Listopad	15	0	0
Grudzień	5	0	0
Ogółem	423	14	3,3%

Tabela 1. Liczba wykrytych zakażeń SARS-CoV-2 i hospitalizacji w powiecie włodawskim (przypadki potwierdzone) w kolejnych miesiącach w 2024 r.

Wykres 2. Sezonowość zachorowań na COVID-19 w 2024 r. w powiecie włodawskim.

W 2024 r. nie zanotowano zgonów z powodu zakażenia SARS-CoV-2. W 2023 r. zgłoszono 3 przypadki zgonów z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (kod ICD10 - U07.1) – współczynnik śmiertelności 0,0088.

W 2024 r. zarejestrowano 5 ognisk zakażeń SARS CoV-2 w SP ZOZ Włodawa (3 w oddziale geriatrycznym, 1 w oddziale internistycznym i 1 w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym).

4. Gruźlica

W 2024 roku zarejestrowano 16 przypadków zachorowań na gruźlicę (zapadalność 45,2), w tym 4 na gruźlicę prątkującą. Wszystkie zgłoszenia dotyczą gruźlicy płuc, nie stwierdzono zachorowań wśród dzieci i młodzieży ani uchodźców z Ukrainy. Podjęto szereg działań w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się zachorowań m.in. objęto nadzorem epidemiologicznym osoby z kontaktu z pacjentami (w tym najbliższą rodzinę, osoby współzamieszkujące oraz współpracowników).

Natomiast w 2023 roku zarejestrowano 11 przypadków zachorowań na gruźlicę (współczynnik zapadalności – 30,8), w tym 2 zachorowania na gruźlicę prątkującą. Wszystkie zgłoszenia dotyczyły również gruźlicy płuc. W 2023 roku cztery zachorowania dotyczyły osób o statusie uchodźcy z Ukrainy (w tym 2 zachorowania na gruźlicę prątkującą - wynik dodatni z preparatu bezpośredniego).

W 2024 roku nie notowano zgonów z powodu gruźlicy, natomiast w 2023 roku odnotowano 1 (dotyczył uchodźcy z Ukrainy przebywającego w miejscu czasowego pobytu na terenie powiatu włodawskiego, wcześniej łączyńskiego).

Prowadzony był czynny nadzór nad osobami chorymi na gruźlicę. Wyślano 23 pisma do przychodni POZ w sprawie objęcia nadzorem lekarskim osoby z kontaktu, nadzorem objęto – 187. Badania wykonywane były w POZ, Poradni P/Gruźliczej dla Dzieci w Lublinie, Medycznym Laboratorium „Diagnostyka”, Rtg płuc (skierowań - 187), test IGRA (4 osoby).

Przeprowadzano dochodzenia epidemiologiczne, osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę płuc w okresie prątkowania podlegały nadzorowi epidemiologicznemu we współpracy z lekarzami rodzinnymi i jednostkami specjalistycznymi w zakresie gruźlicy. Współpracowano z Poradnią Chorób Płuc i Gruźlicy we Włodawie oraz lekarzami rodzinnymi w celu objęcia nadzorem epidemiologicznym osoby ze styczności, podmiotami leczniczymi, pracodawcami, z innymi PSSE w celu objęcia nadzorem osoby zamieszkałe poza powiatem włodawskim.

Wykres 3. Zachorowania na gruźlicę w latach 2009-2024 w powiecie włodawskim.

Przekazywano informacje dotyczące osób chorych na gruźlicę, hospitalizowane w SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu właściwym miejscowo PPIS (51 informacji), przekazywano formularze ZLK-2 (88 formularze) i ZLB-2 (59 formularzy), do właściwych miejscowo PPIS.

W ramach współpracy w zwalczaniu gruźlicy do Powiatowego Lekarza Weterynarii we Włodawie wysyłane są zgłoszenia powiadamiające o rozpoznaniu gruźlicy u ludzi w gospodarstwach, w których są zwierzęta. W 2024 r. nie zgłoszono powyższej sytuacji.

5. Choroby przenoszone przez kleszcze:

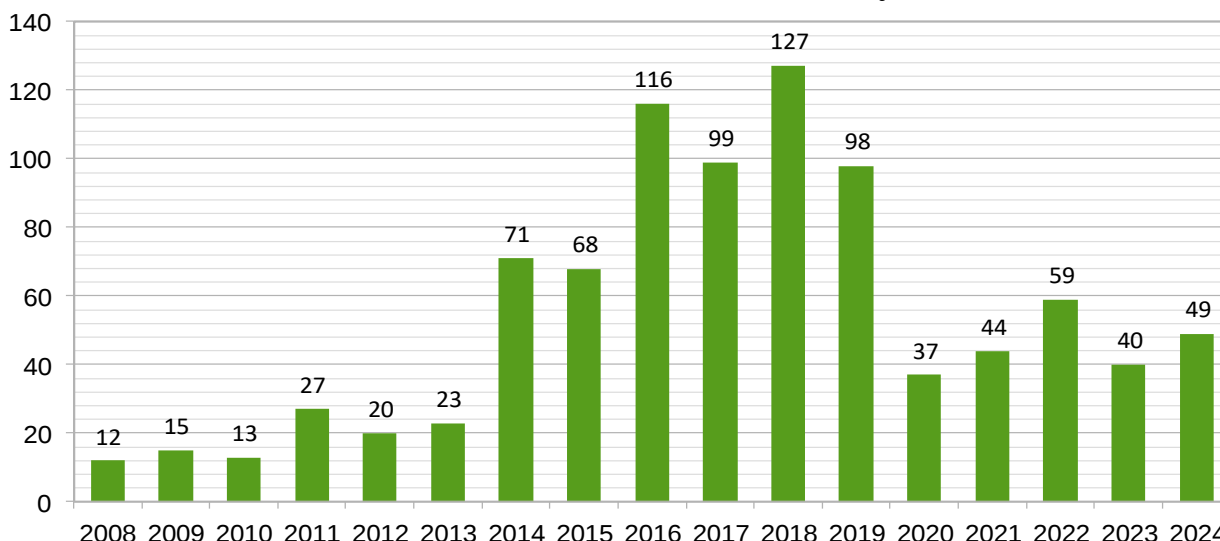
Borelioza z Lyme

W 2024 r. zanotowano 49 przypadków zachorowań na boreliozę, zapadalność 138,4. W przypadku 26 zachorowań podstawą rozpoznania był rumień wędrujący, w przypadku 23 zachorowań były to objawy ze strony układu kostno-stawowego oraz badania serologiczne przeciwciał w klasie IgG (Elisa i Western Blot). Jedno zachorowanie dotyczyło dziecka w wieku 15 lat, pozostałe dotyczyły osób powyżej 19 roku życia.

W 2023 roku zarejestrowano 40 przypadków zachorowań na boreliozę (zapadalność – 112,27), nie notowano hospitalizacji. Dwa zachorowania dotyczyły dzieci w wieku 4 i 7 lat, pozostałe dotyczyły osób powyżej 19 roku życia.

Liczba zachorowań na boreliozę

Wykres 4. Zachorowania na boreliozę w latach 2008-2023 w powiecie włodawskim.

KZM

W 2024 r. zarejestrowano 5 przypadków zachorowań na kleszczowe zapalenie opon mózgowych. Zachorowania dotyczyły 3 mężczyzn w wieku 22, 36 i 59 lat oraz 2 kobiet w wieku 45 i 56 lat. Wszyscy chorzy byli hospitalizowani. W dwóch przypadkach zachorowania dotyczyły osób wykonujących pracę w terenie (rolnik, leśnik). W 2023 r. nie rejestrowano KZM.

W 2023 r. i 2024 r. nie rejestrowano zachorowań na neuroboreliozę.

6. Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS

W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. zarejestrowano jedno nowe zachorowanie na HIV. Zachorowanie dotyczyło mężczyzny w wieku 45 lat. W roku 2023 nie notowano zachorowań na HIV lub AIDS.

7. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2024 roku nie zanotowano zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, W 2023 roku zgłoszono 1 zachorowanie na kiłę (kiła nieokreślona). Zachorowanie dotyczyło mężczyzny w wieku 41 lat. Pacjent był hospitalizowany w SPSK nr 1 w Lublinie.

8. Inwazyjna choroba meningokokowa (ICHM)

W 2024 r. zanotowano 2 przypadki zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową wywołaną przez *Neisseria meningitidis*. Zgłoszenia dotyczyły dwójki dzieci (uchodźcy z Ukrainy) w wieku 2 lat, rozpoznanie: meningokokowe zapalenie opon mózgowych. Zachorowania wywołane były przez *Neisseria meningitidis* grupy serologicznej C, co zostało potwierdzone przez badanie w KOROUN. W obu przypadkach dzieci były hospitalizowane w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie, w Oddziale Neurologii Dziecięcej. W pierwszym przypadku chemioprophylaktykę zastosowano wobec 5 osób z najbliższego otoczenia chorego oraz 12 osób z personelu. W drugim przypadku objęto chemioprophylaktyką 7 współdomowników oraz 12 osób z personelu medycznego.

W 2023 r. nie rejestrowano zachorowań na inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*

9. Ospa wietrzna, różyczka, świnka, krztusiec, płonica, odra

Jednostka chorobowa	2023 r.		2024 r.	
	liczba	wsp. zap.	liczba	wsp. zap.
Ospa wietrzna	353	990,8	85	240,1
Różyczka	0	0	0	0
Świnka	0	0	0	0
Krztusiec	0	0	23	64,9
Płonica	31	87	43	121,4
Odra	0	0	0	0

Tabela 2. Wybrane choroby zakaźne - liczba zachorowań i współczynnik zapadalności na 10 tys. ludności

W 2024 roku zgłoszono 85 przypadków ospy wietrznej (współczynnik zapad. 240,1), co stanowi duży spadek w stosunku do roku poprzedniego (o 75,9%), w którym zarejestrowano 353 przypadki. Żadna z osób chorych nie była szczepiona przeciwko ospie wietrznej.

Wykres 5. Zachorowania na ospę wietrzną w latach 2006-2023 w powiecie włodawskim.

W roku sprawozdawczym odnotowano również wzrost zachorowań na płonicę – 43, w roku 2023 – zgłoszono 31 przypadków.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 23 przypadki krztuśca (współczynnik zapadalności 64,9), w tym 12 potwierdzonych, 8 możliwych i 3 prawdopodobne. W jednym przypadku chory nie był szczepiony na krztusiec. W jednym przypadku brak danych dotyczących szczepień (rok urodzenia 1960). Dwie osoby wymagały hospitalizacji. W 2023 nie rejestrowano zachorowań na krztusiec.

W 2024 roku podobnie jak w roku 2023 nie rejestrowano zachorowań na świnkę, różyczkę i odrę.

10. Wirusowe zapalenie wątroby typu B, typu C i typu A

W 2024 r. zarejestrowano 4 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C (zgodnie z definicją zostały zakwalifikowane jako BNO) u 2 kobiet w wieku 63 i 67 lat i 2 mężczyzn w wieku 40 i 49 lat. Jedna osoba była hospitalizowana. Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu wyniósł – 11,3. W 2023 r. zarejestrowano 6 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C u 3 kobiet w wieku 63 i 67 lat i 3 mężczyzn w wieku 38, 50, 76 lat. Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu wyniósł - 16,8.

W 2024 r. nie wykazano przypadków wzv typu A oraz wzv typu B.

Po przeprowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych osoby chore na wzv typu C zostały skierowane na szczepienia przeciwko wzv typu B.

11. Ogniska zatruc pokarmowych/zakażeń jelitowych

W 2024 roku nie rejestrowano ognisk pokarmowych. W roku 2023 zanotowano 1 ognisko (rodzinne – 2 osoby, rodzeństwo) - czynnik etiologiczny *Salmonella enteritidis*.

W 2024 roku, podobnie jak w roku poprzednim zgłoszono 1 ognisko wywołane przez *Clostridioides difficile* w SPZOZ Gruzlicy i Chorób Płuc w Adampolu (przeprowadzono kontrolę sanitarną – decyzji nie wydano). Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, ognisko zarejestrowano i opracowano w systemie elektronicznym ROE (Rejestr Ognisk Epidemicznych).

12. Wybrane choroby zakaźne przewodu pokarmowego:

Salmonelozы

W 2024 roku wykazano 7 przypadków salmonellozy jelitowej i 1 salmonelozы pozajelitowej (posocznicy). W jednym przypadku chory miał 2 postaci zakażenia – jelitową oraz posocznicę. Salmonelozы jelitowe dotyczyły 4 mężczyzn w wieku 36, 66 i 68 lat oraz trójki dzieci w wieku 0, 9 i 14 lat. Posocznica wystąpiła u pacjenta w wieku 68 lat. We wszystkich przypadkach czynnikiem etiologicznym była *Salmonella enteritidis*. Tylko jeden chory nie wymagał hospitalizacji. Natomiast w 2023 r. zarejestrowano 9 potwierdzonych przypadków zachorowań na salmonelozы - zatrucia pokarmowe (zapadalność - 25,2), 8 osób było hospitalizowanych (w 5 przypadkach czynnikiem etiologicznym była *Salmonella enteritidis*, w 4 *Salmonella spp.*). Jedno zachorowanie dotyczyło osoby dorosłej w wieku 25 lat. Pozostałe przypadki dotyczyły dzieci i młodzieży w wieku 1, 2, 3, 4, 7, 15 i 17 lat.

W każdym przypadku przeprowadzano dochodzenie epidemiologiczne, obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby ze styczności, kierowano na badania, informowano o drogach szerzenia się zakażenia, zasadach higieny osobistej oraz właściwych warunkach przechowywania i przygotowywania żywności pochodzenia zwierzęcego. Osoby chore podlegały obowiązkowym badaniom do chwili uzyskania trzykrotnych ujemnych wyników badań.

Giardioza

W 2024 wykazano 2 przypadki giardiozy. Zachorowania dotyczyły chłopca w wieku 10 lat i kobiety w wieku 31 lat, zostały zdiagnozowane w oparciu o badanie mikroskopowe kału - wykrycie cyst. W 2023 roku zarejestrowano jeden przypadek giardiozy, potwierdzonej poprzez wykrycie cyst badaniem mikroskopowym. Zachorowanie dotyczyło kobiety w wieku 68 lat.

Bąblowica

W 2024 r. zanotowano jedno zachorowanie na bąblowicę- lokalizacja wątrobowa. Zachorowanie dotyczyło mężczyzny w wieku 73 lat. Zachorowanie zdiagnozowano na podstawie wyników badań serologicznych- przeciwciała IgG dodatnie i test Western Blot w klasie IgG dodatni oraz badania obrazowego - USG.

13. Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe:

Nie rejestrowano bakteryjnych zatruc pokarmowych wywołanych jadem kiełbasianym.

14. Inne bakteryjne zatrucia jelitowe:

W 2024 r. zarejestrowano 19 przypadków zakażeń *Clostridioides difficile* – zapadalność - 53,6. Zgłoszenia otrzymano z SP ZOZ Włodawa – 2, z SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu – 13 osób (w tym 4 osoby z ogniska) oraz 4 zgłoszenia ze szpitali spoza terenu powiatu włodawskiego. W 2023 r. zarejestrowano 23 przypadki zakażeń *Clostridioides difficile*, zapadalność - 64,5.

Zgłoszono również 7 przypadków biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (zapadalność 19,7), w tym 2 przypadki dotyczące dzieci do lat 2 (w 2023 r. zarejestrowano 10 przypadków, zapadalność 28,06, pięć przypadków dotyczyło dzieci w wieku do 2 lat).

Nie rejestrowano bakteryjnych zakażeń wywołanych przez *Campylobacter*.

15. Wirusowe zakażenia jelitowe

W analizowanym okresie sprawozdawczym zarejestrowano 47 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe - zapadalność 132,7 (w 2023 r. zarejestrowano 51 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe – zapadalność – 143,1), w tym:

- 6 przypadków zakażeń wywołanych przez rotawirusy - zapadalność 45,2 (w 2023 r. - 7 zapadalność –19,6),
- 9 przypadków zakażeń wywołanych przez norowirusy, zapadalność 25,4(w 2023 r. – 0),
- 5 przypadków zakażeń wywołanych przez adenowirusy - zapadalność 14,1 (w 2023 r. – 3, zapadalność – 8,42),
- 27 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe – nieokreślone – zapadalność 76,2 (w 2023 r. – 41, zapadalność – 115,08).

Spośród wszystkich przypadków wirusowych zakażeń jelitowych 11 przypadków dotyczyło dzieci w wieku do lat 2. Natomiast 2023 roku, 5 przypadków dotyczyło dzieci w wieku do lat 2.

16. Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

W 2024 roku zgłoszono 34 przypadki podejrzeń narażenia na wściekliznę na terenie powiatu włodawskiego (4 zgłoszenia przekazano do innych PSSE zgodnie z właściwością i miejscem narażenia). Zgłoszenia dotyczyły pogryzień przez psy - 23, przez koty - 10, przez mysz – 1. W 10 przypadkach skierowano pacjentów na poekspozycyjne szczepienia przeciwko wściekliznie (w 2023 wykazano 6 potrzeb szczepień).

W 2023 roku zgłoszono 29 przypadków podejrzeń narażenia na wściekliznę (pogryzienia przez psy - 14, przez koty - 12, przez szczura – 1, przez mysz – 1, przez nietoperza – 1. W 2024 roku do PSSE we Włodawie wpłynęło 14 ujemnych wyników badań w kierunku obecności wirusa wścieklizny (m.in. kot, lis, jenot, borsuk, bóbr).

17. Ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14-tu

W 2024 roku, jaki i w 2023 r. nie zgłoszono przypadków ostrych porażen wiotkich.

18. Choroby rzadkie (występujące sporadycznie, np. malaria, choroba Creutzfeldta-Jacoba, gorączka denga, inne zarejestrowane w danym powiecie)

W 2024 roku powiecie włodawskim nie rejestrowano chorób rzadkich, przypadków chorób zalekanych z innych stref klimatycznych oraz chorób występujących sporadycznie

19. W 2024 roku zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowych nieokreślone, które dotyczyło dwóch mężczyzn w wieku 51 i 71 lat oraz jeden

przypadek opryszczkowego zapalenia opon mózgowych u mężczyzny w wieku 29 lat. Nie zarejestrowano żadnego przypadku bakteryjnego zapalenia opon mózgowych.

20. W 2024 roku nie rejestrowano zgonów z powodu chorób zakaźnych. Natomiast w 2023 roku zarejestrowano 4 zgony z powodu chorób zakaźnych, w 3 przypadkach przyczyną zgonu było pośrednio lub bezpośrednio zakażenie COVID-19, w 1 przypadku gruźlica.

21. W ramach zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych przeprowadzono w 2024 roku przeprowadzono 465 wywiadów, w tym wywiady dotyczące chorób zakaźnych zawartych w MZ-56 oraz wywiady w związku ze zgłoszeniem zachorowań na gruźlicę, zgłoszeniami pokąsań przez zwierzęta, podejrzeń zachorowań na boreliozę.

Objęto czynnym nadzorem epidemiologicznym osoby chore i osoby z ich otoczenia. Udzielano instruktażu dotyczącego profilaktyki w celu ograniczenia szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń. Współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, szpitalami, podmiotami leczniczymi, lekarzami rodzinnymi, placówkami oświatowymi.

Wnioski

- 1) W 2024 r. zapadalność na COVID-19 była wyższa (423 zachorowań) niż w 2023 r. (338 zachorowań).
- 2) W przypadku grypy odnotowano znaczny spadek zarejestrowanych przypadków w związku ze zmianą raportowania grypy. Istotne jest edukowanie społeczeństwa w zakresie korzyści wynikających ze szczepień ochronnych, co wiąże się z koniecznością propagowania profilaktyki zakażeń i chorób zakaźnych, w tym popularyzacji szczepień ochronnych.
- 3) W 2024 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost zachorowań odnotowano w przypadku takich jednostek chorobowych jak: RSV, płonica, borelioza, gruźlica. Wzrosła również liczba potrzeby szczepień poekspozycyjnych przeciwko wściekliźnie.
- 4) W 2024 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym znaczny spadek odnotowano w przypadku takich jednostek chorobowych jak: ospa, wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone. Nieznaczny spadek dotyczy zachorowań na salmonellozę, wzw typu C, wirusowe zakaż. jelitowe wywołane przez rotawirusy, zakażenia *Clostridioides difficile*, wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone.
- 5) W 2024 roku na obszarze powiatu włodawskiego nie występowały zachorowania m.in. na: błonicę, tężec, ostre nagminne porażenia dziecięce (polio), odrę, świnkę, różyczkę, kampylobakteriozę, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, WZW typu A, WZW typu B, kiła.
- 6) W roku sprawozdawczym wykazano zachorowania na jednostki chorobowe nie notowane w 2023 roku: krztusiec - 23, który nie występował w latach wcześniejszych, zakażenia wywołane przez norowirusy – 9, inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis* – 2 zachorowania, opryszczkowe zapalenie opon mózgowych - 1, kleszczowe zapalenie mózgu – 5, zakażenia HIV – 1, bąblowica -1.
- 7) W 2024 roku, podobnie jak w roku 2023 obserwuje się wzrost zachorowań na gruźlicę. W latach 2020-2022, w czasie obowiązujących obostrzeń w związku z pandemią (kwarantanny, izolacje) wykrywano mniej przypadków gruźlicy. Było to spowodowane wprowadzonymi ograniczeniami w związku z pandemią oraz mniejszą ilością wykonywanych badań zdrowotnych. W dalszym ciągu należy monitorować zachorowania na gruźlicę, kontynuować wzmożony nadzór epidemiologiczny nad chorymi na gruźlicę oraz podejmować działania celem objęcia nadzorem i badaniem osoby ze styczności z chorym na gruźlicę.
- 8) W celu prowadzenia skutecznych działań przeciwepidemicznych istotna jest współpraca z innymi pionami ONS oraz kontynuowanie współpracy z pionem oświaty zdrowotnej w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych, w tym promocji szczepień ochronnych.

II. Stan sanitarny podmiotów leczniczych, wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu włodawskiego w 2024 roku

1. Działalność kontrolna i postępowanie administracyjne

Według ewidencji na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie powiatu włodawskiego, ogółem funkcjonowało 56 podmiotów leczniczych, w tym: wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – 4 (2 szpitale, w tym 0 szpitali jednodniowych i 0 szpitali uzdrowiskowych, 0 zakładów opiekuńczo-leczniczych, 0 zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, 0 zakładów rehabilitacji leczniczej, 0 sanatoriów, 1 hospicjum oraz 1 - inne stacjonarne i całodobowe podmioty lecznicze); wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 24 (16 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni, ambulatoriów z izbą chorych, lecznic, 1 zakład badań diagnostycznych i medyczne laboratorium diagnostyczne, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej oraz 5 innych ambulatoriów wykonujących świadczenia zdrowotne); praktyki zawodowe indywidualne i grupowe prowadzące działalność leczniczą – 28

W 2024 r. w ramach prowadzonego nadzoru wykonano ogółem 62 kontrole sanitarne, w tym: kontrole tematyczne – 2, sprawdzające – 4.

Wydano 15 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji merytorycznych, 4 decyzje płatnicze, inne 4 – zmieniające termin realizacji. Nie nakładano mandatów karnych.

Uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń oraz procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych zwracano uwagę na opracowanie i przestrzeganie procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz dokumentowanie wyników kontroli realizacji tych działań. W działaniach położono nacisk na kontrolę procesów sterylizacji i dezynfekcji. Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą ocenia się, że stan placówek pod względem sanitarno-higienicznym jest dobry.

2. Sytuacja epidemiologiczna w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

W 2024 r. podmioty lecznicze działające na terenie powiatu włodawskiego zgłosiły do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej 6 ognisk epidemicznych, w tym 5 ognisk wywołanych wirusem Sars-CoV-2, 1 ognisko - *Clostridioides difficile*.

W związku z wystąpieniem ogniska epidemicznego – czynnik etiologiczny *Clostridioides difficile*, przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie oceny realizacji podejmowanych działań w związku ze zgłoszeniem podejrzenia ogniska epidemicznego *Clostridioides difficile*. Zespół Zakażeń Szpitalnych podjął działania zgodnie z zapisami zawartymi w obowiązujących w podmiocie procedurach. W wyniku przeprowadzonej kontroli sanitarnej w związku z wystąpieniem ogniska *Clostridioides difficile* i specyfiką kontrolowanego podmiotu (długotrwała hospitalizacja i antybiotykoterapia, występowanie wielu chorób współistniejących u pacjentów) sformułowano zalecenia dotyczące wzmożenia nadzoru nad przestrzeganiem „Rekomendacji postępowania w przypadku pacjenta z *Clostridioides difficile*” oraz procedur dotyczących zasad izolacji pacjentów z chorobą zakaźną i postępowania w ognisku epidemicznym, a także procedur sanitarno-higienicznych, w tym „Higieniczne mycie i dezynfekcja rąk”. Decyzji administracyjnej nie wydano.

3. Lecznictwo zamknięte

3.1. Stan sanitarno-techniczny szpitali na terenie powiatu włodawskiego w 2024 roku

Pod nadzorem PSSE we Włodawie (na dzień 31.12.2024 r.) znajdują się 2 szpitale oraz hospicjum. Prowadzony nadzór nad placówkami lecznictwa zamkniętego dotyczył oceny stanu sanitarno-technicznego, zaopatrzenia w materiały i sprzęt medyczny, przestrzegania procedur sanitarno-epidemiologicznych obowiązujących w danym podmiocie, prawidłowości prowadzenia procesów dekontaminacji, w tym mycia, dezynfekcji i sterylizacji, ich kontroli skuteczności i dokumentowania, przeprowadzania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, w tym przeprowadzania kontroli wewnętrznych oraz oceny szpitala w zakresie zakażeń szpitalnych.

W 2024 roku przeprowadzono w tej grupie podmiotów 16 kontroli sanitarnych. Nieprawidłowości stwierdzono w trakcie 2 kontroli sanitarnych, dotyczące złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego.

Ponadto w dalszym ciągu nie zrealizowano wymagań obowiązującego rozporządzenia dotyczących Centralnej Sterylizacji (SP ZOZ Włodawa) – brak dogodnego połączenia centralnej sterylizatorni z zespołem operacyjnym (blokiem operacyjnym) oraz innymi jednostkami organizacyjnymi szpitala, brak w strefie brudnej CS pomieszczenia do mycia i dezynfekcji wózków i innych elementów transportowych. PPIS we Włodawie wydał decyzję nakazującą realizację powyższych wymagań (31.12.2026 r.).

3.2. Ocena podmiotów leczniczych w zakresie dezynfekcji.

Podczas kontroli oceniano prawidłowość prowadzenia procesów mycia i dezynfekcji sprzętu i narzędzi medycznych, uwzględniając dobór stosowanych środków dezynfekcyjnych w zakresie stężenia, czasu oraz sposób wykonania procesów dezynfekcji. Wszystkie kontrolowane w 2024 roku podmioty dysponowały dostateczną ilością środków dezynfekcyjnych. We wszystkich podległych podmiotach wykonujących działalność leczniczą stosowano środki dezynfekcyjne zgodnie z ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych. Preparaty dezynfekcyjne dobierane były właściwie pod względem przeznaczenia, spektrum działania i prawidłowo przechowywane. Dobór preparatów uzależniony był od ich zastosowania tj. rodzaju powierzchni, stopnia zabrudzenia oraz dezynfekowanego materiału ze środkiem dezynfekcyjnym. Sposób przechowywania preparatów dezynfekcyjnych nie budził zastrzeżeń. Środki przechowywane były w oryginalnych opakowaniach w wyznaczonych do tego celu miejscach - w zamykanych szafach znajdujących się w pomieszczeniach porządkowych lub w wyznaczonych do tego celu miejscach w gabinetach zabiegowych. Zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne dla potrzeb podmiotów było wystarczające.

Dezynfekcja narzędzi prowadzona była w wydzielonych miejscach w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych lub w oddzielnych pomieszczeniach, w których zainstalowane są zlewy dwukomorowe oraz umywalki, wyposażone w baterie uruchamiane bez kontaktu z dłonią, środek dezynfekcyjny, środek myjący, ręczniki jednorazowego użytku.

Wszystkie stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk wyposażone były w umywalkę z bieżącą ciepłą i zimną wodą, dozownik z preparatem do dezynfekcji rąk, dozownik z płynnym mydłem, podajnik na ręczniki jednorazowego użytku oraz pojemnik na zużyte ręczniki.

W przypadku wykonywania mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku w gabinetach oprócz umywalk dodatkowo zainstalowane były zlewy.

We wszystkich podmiotach opracowano i wdrożono procedury postępowania w zakresie mycia, dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego wielokrotnego użycia.

Wyposażenie wszystkich podmiotów wykonujących działalność leczniczą w sprzęt jednorazowego użycia, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz środki ochrony osobistej personelu oceniono jako prawidłowe. Rodzaj sprzętu, środki myjące oraz preparaty do dezynfekcji dostosowane były do potrzeb podmiotu.

W placówkach lecznictwa zamkniętego stosowano sprzęt jednorazowego i wielorazowego użytku.

4. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Na terenie powiatu włodawskiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało 25 podmiotów leczniczych, w których udzielane były ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice, zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne ambulatoria wykonujące świadczenia zdrowotne).

Na 17 skontrolowanych placówek lecznictwa otwartego, w dalszym ciągu w 1 podmiocie stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny, który na dzień 31.12.2024 r. nie spełnia wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Z każdym rokiem stan sanitarno-techniczny podmiotów udzielających ambulatoryjne świadczenia zdrowotne ulega znacznej poprawie. Czystość bieżąca pomieszczeń podmiotów leczniczych nie budziła zastrzeżeń. We wszystkich podmiotach wydzielono pomieszczenia porządkowe. Wyposażenie w sprzęt jednorazowego użytku, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz środki ochrony osobistej personelu dostosowano do potrzeb.

Kontrolowane podmioty lecznicze wdrożyły i realizowały procedury zapobiegające zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym m.in. dotyczące dezynfekcji i sterylizacji sprzętu, powierzchni, pomieszczeń, sprzątnięcia, mycia i dezynfekcji rąk, postępowania z brudną i czystą bielizną oraz postępowania z odpadami zakaźnymi.

Większość placówek lecznictwa otwartego, stosuje sprzęt jednorazowego użytku. Tylko w 3 podmiotach stosowany jest sprzęt wielorazowego użytku (podmioty, które posiadają gabinety stomatologiczne), który sterylizowany jest w autoklawach parowych. Ponadto 2 przychodnie mają zawartą umowę z podmiotem posiadającym akredytację.

W podmiotach leczniczych przeprowadzano kontrole wewnętrzne w zakresie przestrzegania opracowanych i wdrożonych procedur higienicznych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Kontrole dokumentowano raportami z przeprowadzonych czynności. Stan techniczny, sanitarny i funkcjonalny kontrolowanych podmiotów leczniczych nie budził zastrzeżeń.

Podmioty posiadały opracowane procedury dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego, dezynfekcji rąk, skóry, powierzchni dotykowych i bezdotykowych.

Zaopatrzenie w środki czystościowe i dezynfekcyjne dostosowane jest do potrzeb podmiotu. Podmioty dysponowały dostateczną ilością środków dezynfekcyjnych.

Stanowiska mycia rąk wyposażono w odpowiednie preparaty myjące i dezynfekcyjne, ręczniki jednorazowe oraz instrukcję higienicznego mycia i odkażania rąk.

5. Działalność lecznicza wykonywana przez praktyki zawodowe

W 2024 r. roku na terenie powiatu włodawskiego funkcjonowało 28 praktyk zawodowych indywidualnych i grupowych prowadzących działalność leczniczą (2 podmioty zawieszone – gabinety stomatologiczne, 1 zlikwidowany – gabinet prywatny specjalistyczny). Skontrolowano 23 obiekty, wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące gabinetów stomatologicznych, zawarte zalecenia zostały zrealizowane w terminach określonych w decyzjach.

Na dzień 31.12.2024 r. w tej grupie podmiotów nie stwierdzono obiektów w złym stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym.

5.1. Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę stomatologiczną

Na terenie powiatu włodawskiego funkcjonowało 14 gabinetów stomatologicznych, (2 gabinety zawiesiły udzielanie świadczeń), w ramach indywidualnej/specjalistycznej praktyki lekarskiej oraz 3 gabinety działające w ramach przychodni (w tym w Ambulatorium ZK Karnego). Skontrolowano wszystkie działające gabinety. W 2024 roku stwierdzono nieprawidłowości w 2 podmiotach, wydano 2 decyzje administracyjne.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprzeprowadzania kontroli skuteczności procesów dekontaminacji i ich dokumentowania
- braku weryfikacji i aktualizacji wdrożonych procedur w podmiotach oraz prowadzenie skutecznego nadzoru wewnętrznego nad procedurami prowadzonego w oparciu o: "Ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów, wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia (wydanie drugie, 2017)".

Podczas czynności kontrolnych poddawano ocenie procedury sanitarno-epidemiologiczne zapobiegające występowaniu zakażeń i chorób zakaźnych, procesy dekontaminacji powierzchni i sprzętu medycznego wielokrotnego użytku oraz stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń. Szczególną uwagę zwracano na przeprowadzanie procesów dekontaminacji - mycie, dezynfekcję, sterylizację, ich dokumentowanie i kontrolę, a także na aktualność wdrożonych w podmiotach leczniczych procedur dekontaminacji narzędzi realizowanych w oparciu o wytyczne pt: "Ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów, wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia (wydanie drugie, październik 2017)" oraz prawidłowość

przeprowadzanych w podmiocie kontroli wewnętrznych w zakresie sprawdzenia obowiązków w podmiocie procedur.

Większość nadzorowanych podmiotów dostosowuje się do ww. wytycznych. Podmioty prowadzą dokumentację poszczególnych etapów mycia i dezynfekcji narzędzi, zweryfikowały i zaktualizowały procedury dotyczące procesów dekontaminacji narzędzi wielorazowego użytku, przeprowadzania kontroli wewnętrznej, prowadzą nadzór nad ich stosowaniem.

Personel medyczny jest wyposażony i stosuje środki ochrony indywidualnej. Podmioty są właściwie wyposażone w środki do dezynfekcji powierzchni i dezynfekcji rąk. Podmioty posiadały opracowane procedury dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego, dezynfekcji rąk, skóry, powierzchni dotykowych i bezdotykowych.

Sterylizacja przeprowadzana jest w wydzielonym miejscu gabinetu stomatologicznego lub w wydzielonych pomieszczeniach, rozwiązanie przestrzenne sterylizatorni zapewnia na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego, stanowisko higieny rąk jest zorganizowane poza blatem roboczym.

Podmioty w ramach leczenia otwartego i prywatnych praktyk lekarskich stosowały do sterylizacji materiałów i narzędzi 19 autoklawów parowych.

Prowadzono kontrolę wewnętrzną procesów sterylizacji: fizyczną, chemiczną i biologiczną. W większości gabinetów kontrola skuteczności dekontaminacji przeprowadzana jest zgodnie z opracowanymi i obowiązującymi w podmiocie procedurami, częstotliwość jej wykonywania w zależności od ilości narzędzi, sprzętu oraz rodzaju i częstotliwości udzielanych świadczeń.

Narzędzia pakowane są w pakiety papierowo-foliowe zgrzewane lub torebki klejone, pakiety oznakowane są metkownicą, specjalnymi pisakami, datownikiem. Pakiety ze sterylnymi narzędziami przechowywane są w gabinetach stomatologicznych lub zabiegowych w zamykanych szufladach i szafkach, ułożone luźno, zabezpieczone przed uszkodzeniem i zanieczyszczeniem, zapewniona odległość od wody i dozownika do mycia i dezynfekcji rąk. Miejsca te są łatwe do utrzymania czystości. Przechowywanie materiałów sterylnych w miejscu ich użycia odbywa się w ilości koniecznej do wykonania jednej procedury. Przed każdym użyciem sprawdzana jest szczelność opakowania. Dokonywane są raz w roku przeglądy techniczne autoklawu.

W gabinetach stomatologicznych zwracano również uwagę na sposób postępowania przed i po wizycie pacjenta w gabinecie, dezynfekcję powierzchni w pobliżu pacjenta (np. lampa, fotel, stolik), postępowanie ze sprzętem obrotowym, systemami ssącymi i końcówkami stomatologicznymi.

Podmioty posiadają opracowane procedury związane z przygotowaniem narzędzi i materiałów do sterylizacji, postępowaniem z materiałami i narzędziami po sterylizacji, procedury związane z transportem i przechowywaniem materiałów sterylnych oraz sposób kontroli prowadzonych procesów dekontaminacji i prowadzoną dokumentację sterylizacji. Procedury dotyczące sposobu przeprowadzania procesów dekontaminacji i ich kontroli są weryfikowane i zaktualizowane i wdrożone do bieżącej pracy.

6. Odpady medyczne

We wszystkich podmiotach wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu prowadzona była segregacja odpadów w miejscu ich wytwarzania.

Sposób przechowywania odpadów w miejscu ich wytwarzania jest zgodny z obowiązującymi przepisami. Odpady medyczne zbierane są selektywnie. Stosowany jest podział na odpady medyczne zakaźne i pozbawione właściwości niebezpiecznych. Podmioty lecznicze posiadają zawartą umowę na świadczenie usług w zakresie odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów medycznych z firmami specjalistycznymi.

Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą posiadały opracowane procedury postępowania z odpadami medycznymi.

7. Szczepienia ochronne

W 2024 r. w powiecie włodawskim szczepienia obowiązkowe i zalecane u dzieci i młodzieży do 19 roku życia przeprowadzane były zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 2077 z późn. zm.). Szczepienia obowiązkowe u dzieci i młodzieży oraz osób

narażonych w sposób szczególny na zakażenie były realizowane przy użyciu preparatów szczepionkowych finansowanych ze środków znajdujących się w budżecie Ministra Zdrowia.

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad szczepieniami mają na celu zapewnienie bezpiecznego i sprawnego systemu przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych, ochrony zdrowia pacjentów poprzez monitorowanie niepożądanych reakcji po podaniu produktu leczniczego, jakim jest szczepionka, a także reagowanie i wprowadzenie odpowiednich działań w sytuacji spadku wyszczepialności i tym samym zapobieganie występowaniu zwiększonej liczby zachorowań i ognisk chorób zakaźnych.

W 2024 kontynuowano nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych, procesem dystrybucji i przechowywaniem preparatów szczepionkowych służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych.

Szczepienia ochronne wykonywane były w 10 punktach szczepień (1 punkt szczepień: Izba Przyjęć), wszystkie objęte są nadzorem przez PSSE we Włodawie. W 2024 roku na terenie powiatu włodawskiego przeprowadzono 10 kontroli punktów szczepień.

Podczas kontroli zwraca się szczególną uwagę na wykonawstwo szczepień ochronnych, warunki przechowywania szczepionek, zachowanie łańcucha chłodniczego oraz gospodarkę szczepionkami. Ponadto w trakcie kontroli prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością przesyłanych sprawozdań z realizacji szczepień ochronnych. Szczególną uwagę zwrócono na monitorowanie terminów ważności preparatów szczepionkowych, wykorzystywanie preparatów szczepionkowych w terminie ważności, procedury monitorowania i utylizacji szczepionek. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Skontrolowane gabinety szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym, szczepienia wykonywane były z zachowaniem zasad aseptyki. Wszystkie gabinety wyposażono w zestawy przeciwwstrząsowe na wypadek wystąpienia reakcji alergicznych. Informacje dotyczące szczepień dokumentowane są w karcie uodpornienia i książeczce szczepień, prowadzone na bieżąco. Szczepionki przechowywano zgodnie z zaleceniem producenta. Nie stwierdzono braków w szczepieniach spowodowanych zaniedbaniem ze strony personelu. Stwierdzone braki w szczepieniach dotyczyły głównie dzieci odroczonej od szczepień z powodu przeciwwskazań lekarskich oraz z powodu rodziców uchylających się od szczepień dzieci. Dzieci niezaszczepione z powodu przeciwwskazań lekarskich mają udokumentowane stałe lub okresowe przeciwwskazania do szczepień.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie w roku 2024 zapewniała zaopatrzenie do podmiotów leczniczych w preparaty szczepionkowe na terenie powiatu włodawskiego, prowadziła dystrybucję preparatów szczepionkowych do nadzorowanych podmiotów realizujących Program Szczepień Ochronnych. Zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe z punktów szczepień realizowane były na bieżąco. Na stanie magazynowym PSSE we Włodawie dostępne są preparaty szczepionkowe potrzebne do realizacji PSO. Zachowana była przez cały rok dostępność preparatów szczepionkowych. W PSSE we Włodawie prowadzony jest całodobowy monitoring temperatury w urządzeniu chłodniczym głównym oraz w urządzeniu chłodniczym zapasowym. W roku 2024 nie doszło do przeterminowania preparatów szczepionkowych w PSSE we Włodawie.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie włodawskim opracowano na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji szczepień ochronnych - MZ-54 za 2024 rok z poszczególnych podmiotów leczniczych - punktów szczepień działających na terenie powiatu włodawskiego:

Wirusowe zapalenie wątroby typu B – szczepienie w 1 roku życia kształtuje się na poziomie ogółem 84,97%, w tym: dawka podstawowa pierwotna 43,52%; dawka podstawowa uzupełniająca 41,45%. Natomiast w przypadku dzieci w 2 roku życia wynosi ogółem 97,63%, w tym: na dawce podstawowej pierwotnej 4,74%; na dawce podstawowej uzupełniającej 92,89%.

Gruźlica - poziom uodpornienia przeciw gruźlicy w powiecie włodawskim w 2024 roku wyniósł ogółem 94,30% zaszczepionej populacji, w 2023 roku – 97,16%.

Zakażenia rotawirusowe - poziom wyszczepienia w powiecie włodawskim wyniósł szczepienie podstawowe 56,99%, w roku 2023 szczepienie podstawowe – 84,36%

Szczepienie wprowadzone do kalendarza szczepień - Programu Szczepień Ochronnych od 2021 roku.

Błonica, tężec, krztusiec, poliomyelitis - w 1 roku życia – szczepienie podstawowe pierwotne, objęto 49.22% dzieci, natomiast w 2 roku życia przeciw błonicy, tężcowi, zaszczepiono ogółem 92.89% populacji - szczepienie podstawowe pierwotne – 56,40%, szczepienie podstawowe uzupełniające – 36.49%. W 3 roku życia szczepieniem podstawowym objęto ogółem 97.17% populacji - szczepienie podstawowe pierwotne 9.72%, szczepienie podstawowe uzupełniające 87,45% populacji.

Szczepienie p/błonicy, tężcowi w 6 roku życia - stan uodpornienia dzieci w 6 roku życia p/błonicy, tężcowi wynosi ogółem 99.41%, w tym: szczepienie podstawowe pierwotne 2.27%, szczepienie podstawowe uzupełniające 17.15%; szczepienie przypominające I. dawka – 77.99%.

Szczepienie p/błonicy, tężcowi, krztuścowi w 14 roku życia - poziom uodpornienia kształtuje się na poziomie ogółem 99,74%, w tym: szczepienie podstawowe pierwotne 0.27%, szczepienie podstawowe uzupełniające 0.53%, szczepienie przypominające I. dawka – 15.78 %, II dawka – 83.16%.

Szczepienie p/błonicy, tężcowi, krztuścowi w 19 roku życia - poziom uodpornienia w 19 roku życia wynosi 99,7% - szczepienie przypominające I. dawka – 0,89%, szczepienie przypominające II dawka – 15.38%, szczepienie przypominające III dawka – 83.43%.

W roczniku 2007, 2006, 2005 wykazana jest młodzież pochodząca z Ukrainy ucząca się w Liceum Ogólnokształcącym we Włodawie i zamieszkała w internacie, zaopieczowana do lekarza rodzinnego przy SP ZOZ Włodawa – POZ.

Odra, świnka, różyczka

Stan zaszczepienia dzieci w 2023 przeciw odrze, śwince, różyczce – szczepienie podstawowe – 76.30% populacji (drugi rok życia)

Stan zaszczepienia dzieci w 2022 przeciw odrze, śwince, różyczce – szczepienie podstawowe – 90,69% populacji (trzeci rok życia)

Stan zaszczepienia dzieci w 2021 przeciw odrze, śwince, różyczce – szczepienie podstawowe – 93,14% populacji

Stan zaszczepienia dzieci w 2020 przeciw odrze, śwince, różyczce – szczepienie podstawowe – 96,47% populacji

Stan zaszczepienia dzieci w 6 roku życia przeciw odrze, śwince, różyczce – szczepienie podstawowe – 17.15%; szczepienie przypominające – 78,69%. Stan uodpornienia populacji jest na poziomie 96.11%.

Szczepienia p/odrze, śwince, różyczce w 10 roku życia

Stan uodpornienia populacji w 10 roku życia przeciw odrze, śwince, różyczce kształtuje się na poziomie 98,55%, w tym dawka przypominająca – 96.53%, dawka podstawowa – 2.02%.

Zakażenia *Streptococcus pneumoniae* - w 1 roku życia szczepienie podstawowe pierwotne 58.03% populacji. W 2 roku życia szczepienie podstawowe pierwotne na poziomie 20,38% wyszczepienia populacji, szczepienie podstawowe uzupełniające – na poziomie 73,93% wyszczepienia populacji. Stan uodpornienia populacji w 2 roku życia jest na poziomie 97.54%.

Zakażenia *Haemophilus influenzae typu b* - w 1 roku życia szczepienie podstawowe pierwotne na poziomie 48,70% populacji. 2 rok życia kształtuje się ogółem na poziomie 93,36% populacji. Szczepienie podstawowe pierwotne na poziomie 47,39% populacji, szczepienie podstawowe uzupełniające – na poziomie 45,97% wyszczepienia populacji.

Po analizie sprawozdania ze szczepień ochronnych za rok 2024 oraz za rok 2023, wykonawstwo szczepień obowiązkowych w grupach wiekowych poszczególnych chorób kształtuje się na poziomie:

- szczepienie przeciwko gruźlicy – w roku 2024 niższe o 2.67%
- szczepienie przeciwko WZW B – w 1 roku życia w 2024 roku niższe o 1.89%; szczepienie przeciwko WZW B – w 2 roku życia w 2024 roku niższe o 0,76%
- szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w 1 roku życia w 2024 r. niższe o 7.85%; szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w 6 roku życia w 2024 r. niższe o 1.24%; szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w 14 roku życia w 2024 r. utrzymane na tym samym poziomie ogółem 99.74% (przy różnym rozłożeniu dawek)
- szczepienie przeciwko haemophilus influenzae typu b w 2 roku życia w 2004 r. utrzymane na poziomie roku 2023 (93.98% - 93.36%)

- szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce w 2 roku życia w 2024 r. wyższe o 6.82%; szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia w 2024 r. niższe o 2.54%
- szczepienie przeciwko *Streptococcus pneumoniae* w 2 roku życia w 2024 r. niższe o 0.87 %; w 3 roku życia w 2024 r. wyższe o 1.81%.

Realizacja szczepień ochronnych w 2024 r. odbywała się na podobnym poziomie jak w roku 2023. Różnice wynikają ze zgłoszonej większej liczby osób niewykonujących szczepienia obowiązkowego, dużego ruchu kart uodpornienia, rozdziału szczepień w terminach (kilkukrotne ukłucia dziecka w czasie jednej wizyty), pobytów dzieci za granicą, powrotów dzieci zza granicy.

W 2024 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie nie otrzymała zgłoszenia niepożądanego odczynu poszczepiennego z Programu Szczepień Ochronnych.

Od 1 czerwca 2023 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie uczestniczyła w realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień. Prowadzono działania edukacyjne i informacyjne na temat korzyści jakie niosą ze sobą szczepienia ochronne jako bezpieczna i skuteczna metoda zapobiegania chorobom zakaźnym. Propagowano bezpłatne szczepienia w tym przeciwko HPV dzieci między 9 a 14 rokiem życia oraz przeciwko krztuścowi kobiet w ciąży po ukończeniu 27 tyg. do 36 tygodnia ciąży.

Realizowano również zadania wierzyciela obowiązkowych szczepień ochronnych wobec osób prawnie zobowiązanych. W roku 2024 zarejestrowano 56 dzieci zgłoszonych przez lekarzy, u których nie wykonano obowiązkowych szczepień ochronnych pomimo braku przeciwwskazań. Wobec opiekunów prawnych tych dzieci w 2024 roku prowadzono działania edukacyjne i informacyjne, a w przypadku, gdy w dalszym ciągu nie wykonano szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie jako wierzyciel wzywał do wykonania obowiązku.

Podejmowane działania wobec rodziców/opiekunów dzieci niezaszczepionych zgodnie z PSO:

- kierowano pisma informacyjne do rodziców dot. szczepień ochronnych – 113, udzielono 8 pisemnych odpowiedzi na pisma rodziców do PSSE, skierowano do podmiotów leczniczych w związku z prowadzonym postępowaniem 44 pisma;
- wystawiono 24 upomnienia;
- skierowano 11 wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec rodziców/opiekunów, którzy nie wykonują obowiązku szczepień ochronnych i wystawiono 11 tytułów wykonawczych;
- prowadzono rozmowy informacyjno-edukacyjne z rodzicami dzieci niezaszczepionych zgodnie z PSO.

Sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego w 2024 roku podejmowała działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, w tym promowania szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki chorób zakaźnych, prowadzono działania o charakterze akcyjnym, z przebiegu akcji informacje umieszczane w mediach społecznościowych, stronie internetowej Stacji. Współpracuje również na bieżąco z każdym punktem szczepień podlegającym działaniom Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie.

8. Działalność Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych.

W szpitalach funkcjonujących na terenie powiatu powołane zostały komitety kontroli zakażeń szpitalnych, które realizowały swoje zadania w oparciu o zapisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi poprzez: monitorowanie i rejestrację występowania zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych, sporządzanie raportów, działania zapobiegawcze i opracowywanie ognisk epidemicznych, działania mające na celu ograniczenie narastania lekooporności biologicznych czynników chorobotwórczych tj. monitorowanie zużycia antybiotyków w szpitalu, wdrażanie uregulowań dotyczących stosowania wybranych grup antybiotyków,

prorowadzenie kontroli wewnętrznej, opracowywanie i aktualizację procedur zapobiegania zakażeniom, szkolenia personelu z zasad zapobiegania zakażeniom.

Działalność szpitalnych zespołów ds. zwalczania zakażeń szpitalnych w aspekcie uwzględniania Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i obowiązujących przepisów ulega widocznej poprawie. Powołane zespoły wykazują większe zaangażowanie problemami epidemiologicznymi szpitala. Prowadzono ścisłą współpracę w zakresie podejmowanych działań w związku z wystąpieniem ognisk epidemicznych oraz zakażeń CPE.

9. Podsumowanie / wnioski

Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w podmiotach wykonujących działalność leczniczą można stwierdzić, że stan sanitarno-techniczny placówek udzielających świadczenia medyczne ulega systematycznej poprawie.

Poprawia się również nadzór nad skutecznością i poprawnością stosowania procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym, zarówno w podmiotach lecznictwa zamkniętego, jak i otwartego. Prawo nakłada na kierowników podmiotów leczniczych i inne osoby, które udzielają świadczeń zdrowotnych obowiązek podejmowania działań, których celem jest zapobieganie szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz ich dokumentowanie.

W trakcie kontroli oceniano spełnienie wymagań sanitarno-higienicznych pomieszczeń i wyposażenia, realizację działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w tym procedur dekontaminacji, postępowania z brudną i czystą bielizną, realizację procedur higienicznych dotyczących utrzymania właściwego stanu sanitarnego pomieszczeń, zapewnienie odpowiednio zorganizowanych i wyposażonych pomieszczeń porządkowych i brudowników, zapewnienie sprzętu porządkowego w wystarczającej ilości i w należyłym stanie techniczno-sanitarnym, przeprowadzenie i dokumentowanie procesów dekontaminacji, postępowania z odpadami medycznymi, przeprowadzanie kontroli wewnętrznej oraz spełnienie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W podmiotach leczniczych, w których udzielane są świadczenia medyczne istnieje ryzyko wystąpienia zdarzeń niepożądanych i niebezpiecznych dla zdrowia zarówno pacjenta, jak i personelu medycznego. Dlatego też niezwykle istotne jest spełnianie wymogów sanitarnych, przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych, podejmowanie działań zapobiegających zakażeniom poprzez wdrożenie i stosowanie obowiązujących w podmiocie procedur w szczególności rygorystyczne przestrzeganie procedur dotyczących kontroli, monitorowania i dokumentacji procesów dekontaminacji niezależnie od zakresu wykonywanych procedur u świadczeniodawców.

Ponadto istotne jest również przeprowadzanie przez podmioty kontroli wewnętrznych w zakresie stosowania i przestrzegania przedmiotowych procedur w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia zakażeń podczas udzielania świadczeń medycznych i zapewnienia standardów adekwatnych do zapewnienia skutecznej dekontaminacji stosowanych w placówce wyrobów medycznych.

W placówkach medycznych zarówno pacjenci, jak i pracownicy narażeni są na zakażenie drobnoustrojami chorobotwórczymi. Podczas udzielania świadczeń medycznych związanych z naruszeniem ciągłości tkanek istotne jest realizowanie działań w zakresie działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, w związku z czym należy wzmocnić nadzór nad realizacją procedur dekontaminacji, kontrolą skuteczności przeprowadzanych procesów i ich dokumentowaniem, dostosowaniem procedur do obowiązujących przepisów oraz wytycznych.

Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały, że podmioty podejmują działania w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych. Jednak ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa pacjentów, w tym profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną wymaga doskonalenia i skuteczniejszego nadzoru, w szczególności w odniesieniu do systemu kontroli zakażeń szpitalnych poprzez zapewnienie i nadzór warunków izolacji zakażonych pacjentom, stosowanie racjonalnej polityki antybiotykowej.

W dalszym ciągu należy wzmocnić nadzór nad podmiotami w zakresie wdrożenia, weryfikacji i aktualizacji procedur sanitarno-higienicznych oraz przestrzeganiem procedur sanitarno-epidemiologicznych mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się

szczepów wielolekoopornych w związku z występowaniem ognisk epidemicznych wywołanych pałeczkami jelitowymi z rodziny Enterobacteriaceae produkującymi karbapenemazy (CPE). Należy monitorować i nadzorować wykonywanie badań mikrobiologicznych, które mają istotne znaczenie przy identyfikacji, nadzorze i zapobieganiu zakażeń szpitalnych.

Istotnym elementem zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych jest właściwe przeprowadzanie kontroli wewnętrznych, poprzez systematyczne przeprowadzanie kontroli we wszystkich obszarach oraz poprzez prowadzenie oceny prawidłowości i skuteczności wszystkich opracowanych i wdrożonych procedur zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Konieczne jest również wzmocnienie nadzoru w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki preparatami szczepionkowymi, zużywania szczepionek zgodnie z datą ważności, przechowywania preparatów szczepionkowych, monitorowania temperatur wewnątrz urządzeń chłodniczych, w których przechowywane są preparaty szczepionkowe.

III. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej.

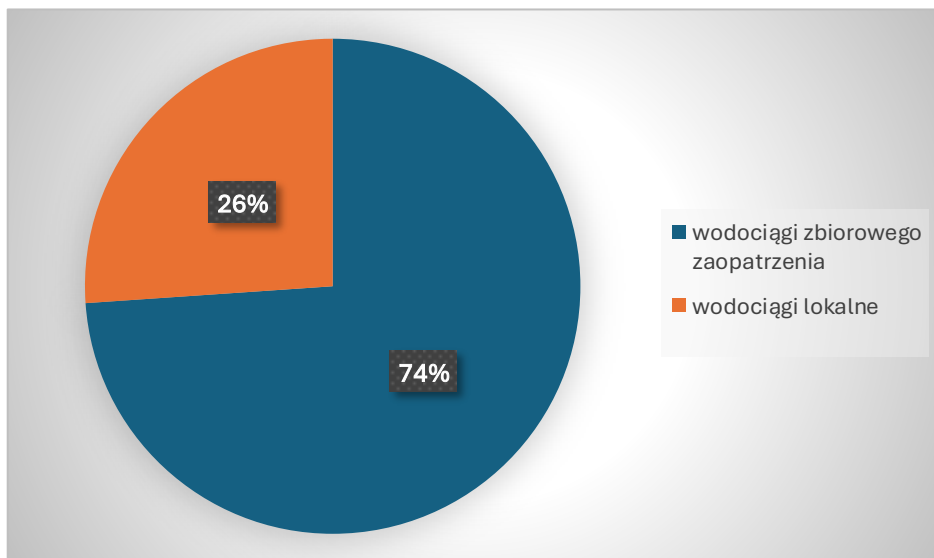
III.1. Wodociągi w powiecie włodawskim

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 416), art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2024 r. pod nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej znajdowały się 23 wodociągi zaopatrujące ludność powiatu włodawskiego w wodę przeznaczoną do spożycia, w tym:

- 17 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia
- 6 wodociągów lokalnych.

Wszystkie wodociągi w powiecie włodawskim oparte są na ujęciach wód podziemnych.

Wykres 6. Wodociągi powiatu włodawskiego.

Skontrolowano stan sanitarno-higieniczny infrastruktury dwunastu wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i trzech wodociągów lokalnych. Wynikiem jednej kontroli sanitarnej stacji uzdatniania wody było przeprowadzenie postępowania administracyjnego mającego na celu doprowadzenie obiektu do należytego stanu higieniczno-sanitarnego.

Za jakość dostarczanej wody odpowiedzialni są administratorzy wodociągów, którzy prowadzili wewnętrzną kontrolę jakości wody do spożycia. Badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej były wykonywane zgodnie z harmonogramami poboru próbek wody zatwierdzonymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie. Dodatkowo pozaplanowy pobór wody z wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej odbywał

się po wykonywanych pracach modernizacyjnych i naprawczych oraz po stwierdzonych skażeniach mikrobiologicznych. Badania przeprowadzane były w Laboratoriach Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych oraz w laboratoriach o dokumentowanym systemie jakości badań, zatwierdzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej – zgodnie z zapisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W 2024 wydano 3 decyzje stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi. Działania naprawcze były podejmowane w natychmiastowym terminie, a nieprawidłowości na bieżąco usuwane w wyniku podejmowanych skutecznych działań naprawczych prowadzonych przez administratorów wodociągów.

W roku 2024 na terenie powiatu włodawskiego administratorzy wodociągów nie zgłaszali podtopień oraz braku wody na ujęciach wodnych.

Stała dezynfekcja wody prowadzona była na Wodociągach Zbiorowego Zaopatrzenia: Włodawa, Okuninka, Wola Wereszczyńska, Różanka, Siedliszcze, Korolówka, Sobibór i Stacja Sobibór oraz na wodociągach lokalnych: Suchawa, Adampol, Korolówka Osada.

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego nad jakością wody w wodociągach nadzorowanych przez PSSE we Włodawie pobrano do badań 145 próbek wody.

Na koniec 2024 r. wszystkie nadzorowane wodociągi dostarczały wodę o właściwej jakości mikrobiologicznej odpowiadającej wymaganiom sanitarnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Na terenie powiatu włodawskiego z wody o kontrolowanej jakości korzystało 33587 osób, co stanowi 95.45 % wszystkich mieszkańców powiatu włodawskiego.

III.2. Pływalnie

Na terenie powiatu włodawskiego znajduje się 1 pływalnia całoroczna należąca do MOSiR we Włodawie. Pływalnia zasilana jest wodą wodociągową. Na pływalni zapewniona jest recyrkulacja wody działająca na zasadzie obiegu zamkniętego oraz stosowana jest automatyczna dezynfekcja podchlorynem sodu.

Jakość wody na pływalni monitorowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządców obiektów zgodnie z harmonogramami uzgodnionymi z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym we Włodawie. Kontrola była realizowana poprzez bieżącą wizualną obserwację wody na pływalni, systematyczny nadzór nad pracą urządzeń do dezynfekcji wody oraz badania jakości wody wykonywane przez akredytowane laboratoria. W obiekcie znajduje się regulamin korzystania z pływalni a użytkownicy informowani są o jakości wody basenowej z komunikatów opracowanych na podstawie ocen sporządzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie.

Mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne użytkowników pływalni, próbki wody pobierane były w ramach kontroli wewnętrznej w zakresie i z częstotliwością określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 1230).

W 2024 r. przeprowadzono kontrolę sanitarną pływalni, która nie wykazała nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym.

III.3. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpiei.

W okresie sezonu letniego w 2024 r. funkcjonowało siedem kąpielisk: cztery kąpieliska nad Jeziolem Białym w Okunince oraz po jednym w Bytniu, Grabniaku i Suminie.

W sezonie letnim przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich kąpielisk. W ramach nadzoru, przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego przeprowadzono badania bakteriologiczne wody w ww. kąpieliskach. Administratorzy kąpielisk prowadzili kontrolę wewnętrzną jakości wody zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli. Na terenie kąpielisk brak jest dostępu do punktu czerpania wody do spożycia z odprowadzaniem ścieków. Nie posiadają one również pełnego zaplecza sanitarnego.

Jakość wody w kąpieliskach kontrolowana była zgodnie z wymaganiami obowiązującego rozporządzenia. Pod względem mikrobiologicznym woda we wszystkich 7 kąpieliskach w trakcie sezonu letniego odpowiadała wymogom ww. rozporządzenia.

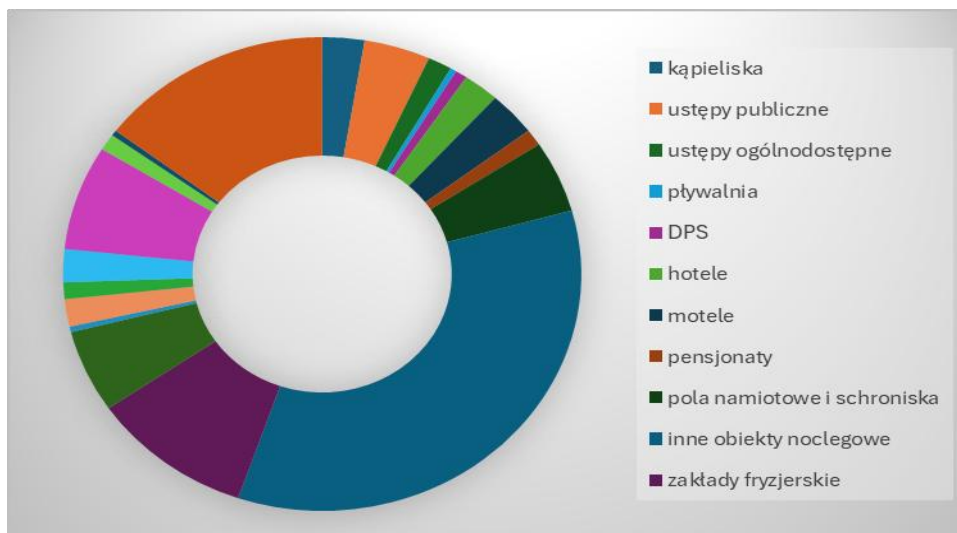
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie wydawał bieżące oceny jakości wody na podstawie wyników badań otrzymanych od administratorów kąpielisk. Po zakończeniu sezonu kąpielowego PPIS we Włodawie wydał sezonowe oceny jakości wody dla każdego kąpieliska uwzględniające klasyfikację jakości wody. Na stronie PSSE we Włodawie sukcesywnie były zamieszczane komunikaty o jakości wody w kąpieliskach.

W ogólnopolskim „Serwisie kąpieliskowym” prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny udostępniane były na bieżąco informacje o przydatności wody.

III.4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

Informacje ogólne

W 2024 roku pod nadzorem sekcji Higieny Komunalnej znajdowało się 258 obiektów użyteczności publicznej, takich jak: domy opieki społecznej, apteki, domy przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, środki komunikacji autobusowej, parki miejskie, Zakład Karny, cmentarze, muzeum, kino, stadiony i boiska, hale sportowe, pływalnie, place zabaw, stacja ratownictwa medycznego, szpital, pralnie, siłownie, zakłady kosmetyczne, zakłady tatuażu, zakłady odnowy biologicznej, zakłady fryzjerskie, sanitariaty na stacjach paliw, ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe, pokoje do wynajęcia, zajazdy, bazy noclegowe, gospodarstwa agroturystyczne, szalety publiczne i kąpieliska.

Wykres 7. Obiektów użyteczności publicznej

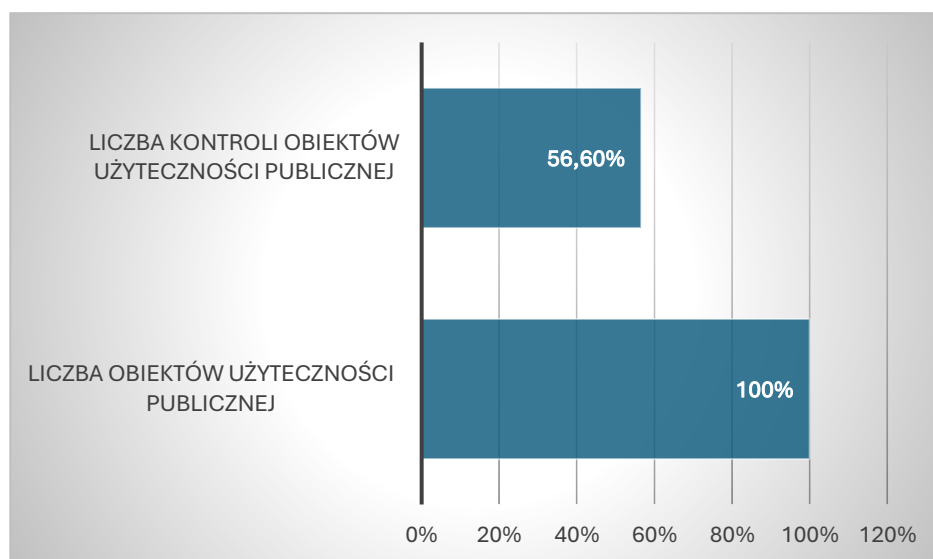
Większość nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej jest podłączonych do wodociągów zbiorowego zaopatrzenia funkcjonujących na danym terenie, część z nich posiada własne ujęcia wody nadzorowane przez PPIS we Włodawie. Obiekty posiadają właściwe warunki gromadzenia nieczystości stałych oraz zapewniony ich odbiór przez zakłady komunalne.

W 2024 roku w obiektach użyteczności publicznej przeprowadzono łącznie 146 kontroli sanitarnych.

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na:

- stan sanitarno-higienicznych pomieszczeń obiektu,
- postępowanie z czystą i brudną bielizną,

- postępowanie z środkami czystościowymi i dezynfekcyjnymi,
- przestrzeganie procedur obowiązujących w danym zakładzie,
- postępowanie z odpadami komunalnymi oraz z odpadami medycznymi zakaźnymi,
- przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Wykres 8. Kontrole obiektów użyteczności publicznej

W wyniku prowadzonego nadzoru sanitarnego w obiektach użyteczności publicznej ze względu na zły stan sanitarno-higieniczny wydano 15 decyzji administracyjnych oraz nałożono 3 mandaty karne na sumę 700 zł.

Stan sanitarny wybranych obiektów

1. Dom pomocy społecznej

Na terenie powiatu włodawskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej „SENIOR” zlokalizowany w Różance przy ul. Parkowej 14 oraz jego filia we Włodawie przy ul. Sztabowej. Kontrole sanitarne przeprowadzone w 2024 r. nie wykazały nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych. Mandatów karnych nie wystawiono.

2. Ustępy publiczne

W roku 2024 funkcjonowało 15 ustępów publicznych, w tym: 3 stałe, 4 na stacjach paliw i 8 sezonowych. Przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych. Podczas kontroli w ustępach publicznych stałych nie stwierdzono nieprawidłowości, prowadzona była dezynfekcja pomieszczeń, zapewnione środki higieny (mydło, papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku).

3. Obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie

Na terenie powiatu włodawskiego w roku 2024 funkcjonowało 15 obiektów noclegowych całorocznych, 90 obiektów noclegowych sezonowych oraz 10 pól namiotowych. W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie 79 kontroli sanitarnych. Większość nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej jest podłączonych do wodociągów zbiorowego zaopatrzenia funkcjonujących na danym terenie, część z nich posiada własne ujęcia wody nadzorowane przez PPIS we Włodawie.

Odpady komunalne z ww. obiektów odbierane były przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej we Włodawie Sp. z o.o., natomiast z gmin przez działające na terenie danej gminy firmy lokalne. Administratorzy obiektów posiadali zawarte umowy na pranie bielizny pościelowej i odbiór odpadów komunalnych. Podczas kontroli zwracano uwagę na stan higieniczno-sanitarny wyposażenia i pomieszczeń wynajmowanych dla wczasowiczów, magazyny czystej i brudnej bielizny pościelowej oraz jej przechowywanie, magazyny środków czystościowych i dezynfekcyjnych, przechowywanie sprzętu porządkowego, składowanie odpadów komunalnych, częstotliwość opróżniania pojemników na odpady oraz na stan sanitarno-techniczny piaskownic, ich zabezpieczenie przed

dostępem zwierząt oraz wymianę piasku. Zwracano także uwagę na przestrzeganie przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W grupie obiektów hotelarskich i innych, w których świadczone są usługi hotelarskie w 2024 r. wydano 4 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego wyposażenia i pomieszczeń, nałożono 1 mandat karny za zły stan sanitarny obiektu.

4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyżej jednej usługi.

Na terenie powiatu włodawskiego w 2024 r. działalność prowadziło 27 zakładów fryzjerskich, kontrole przeprowadzono w 18 zakładach. W 2024 r. pod nadzorem PSSE we Włodawie było 15 zakładów kosmetycznych oraz 1 zakład tatuażu. Skontrolowano 9 zakładów kosmetycznych. Działalność w zakresie odnowy biologicznej w 2024 r. prowadziło 5 zakłady, przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. W grupie obiektów: inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna usługa, pod nadzorem były 3 obiekty, kontrole przeprowadzono w dwóch obiektach.

W skontrolowanych zakładach świadczących usługi upiększające przestrzegano stosowania odpowiednio przygotowanego sprzętu i narzędzi. Tam, gdzie przy świadczeniu usług wykonywano zabiegi, które nie powodowały naruszenia ciągłości tkanki, narzędzia poddawano dezynfekcji. W przypadku zakładów świadczących usługi, przy których mogło dojść do przerwania ciągłości tkanek, narzędzia poddawane były również procesowi sterylizacji.

W grupie ww. obiektów wydano 9 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne za zły stan sanitarny obiektów.

5. Obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie sprawuje także nadzór nad transportem osobowym /autobusy, busy, wiaty przystankowe/. W 2024 r. poddano kontroli sanitarnej 5 środków transportu należących do jednego przedsiębiorstwa transportowego. Nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych nie stwierdzono.

6. Tereny rekreacyjne

W grupie obiektów nadzorowanych w 2024 r. przez PPIS we Włodawie znajdują się place zabaw zarządzane przez czterech administratorów oraz dwa parki miejskie. Przeprowadzono kontrole 4 obiektów. W większości kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. W wyniku kontroli wydano dwie decyzje administracyjne dot. właściwego zabezpieczenia piaskownic oraz doradzenia do właściwego stanu sanitarnego jednego placu zabaw.

7. Cmentarze

Na terenie powiatu włodawskiego znajduje się 19 cmentarzy. W październiku 2024 roku przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych.

Ponadto prowadzono nadzór nad domami pogrzebowymi, przebiegiem ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich oraz nad warunkami ich transportu. W 2024 roku wydano 117 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji, wydano 6 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy do Polski oraz 1 decyzję zezwalającą na transport szczątków za granicę. Prowadzony w ww. zakresie nadzór sanitarny nie wykazał nieprawidłowości sanitarno-higienicznych.

Podsumowanie

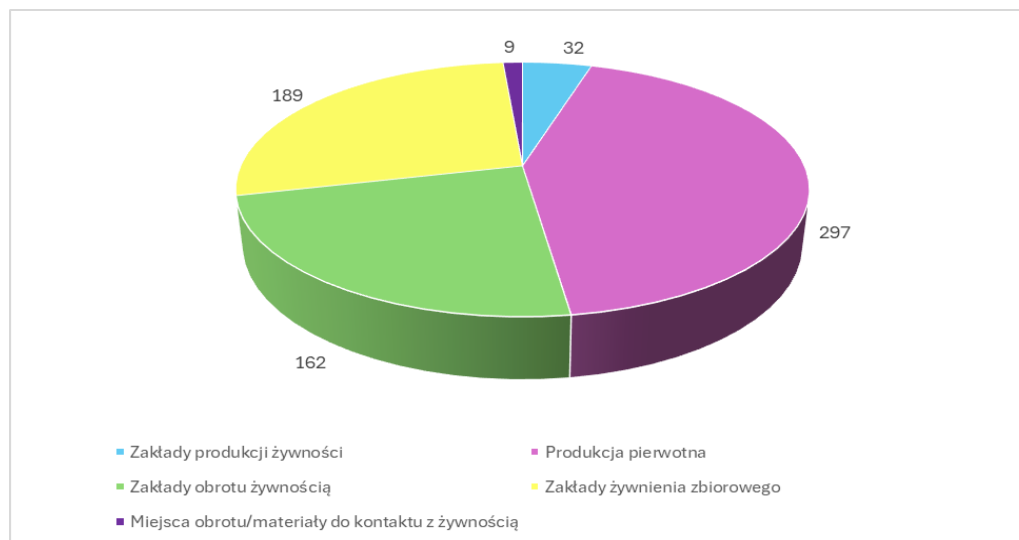
Stan sanitarno-techniczny nadzorowanych na terenie powiatu włodawskiego obiektów użyteczności publicznej w roku 2024 był dobry. Nastąpił wzrost świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań. W porównaniu do lat ubiegłych stan sanitarno-techniczny obiektów uległ poprawie. Zauważalna jest poprawa stanu obiektów

świadczących usługi hotelarskie oraz poziomu świadczonych w nich usług; systematycznie powstają nowe obiekty a stare obiekty ulegają likwidacji lub przeprowadzane są w nich remonty i modernizacje. Ze względu na turystyczny charakter powiatu, samorządy miasta, gmin oraz właściciele obiektów użyteczności publicznej, dbają o estetykę tych obiektów oraz ich otoczenie. Administratorzy obiektów przestrzegali zakazu palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych – wymagane oznakowania dot. zakazu palenia umieszczono w widocznych miejscach.

IV. Zakres nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności, żywienia i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w 2024 r.

W 2024 r. na terenie powiatu włodawskiego nadzór nad bezpieczeństwem żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością prowadzony był w odniesieniu do 689 obiektów. Nadzór nad ww. obiektami sprawowany był przez 4 pracowników sekcji Higieny Żywności i Żywienia.

Badania próbek środków spożywczych, pobieranych w nadzorowanych na terenie powiatu włodawskiego zakładach, odbywały się głównie w laboratoriach WSSE Lublin (badania fizyko-chemiczne żywności oraz materiałów do kontaktu z żywnością) i PSSE Chełm (badania mikrobiologiczne). Ponadto, próby z powiatu włodawskiego były przekazywane do 8 laboratoriów specjalistycznych zlokalizowanych w innych województwach - działających w ramach zintegrowanego systemu badań laboratoryjnych.

Wykres 9. Nadzorowane zakłady żywnościowo-żywieniowe wg rodzaju prowadzonej działalności

IV.1. Ogólna ocena obiektów żywnościowo-żywieniowych, zakładów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2024 r. skontrolowano 294 obiekty żywnościowo-żywieniowe oraz zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym:

- 53 obiekty produkcji żywności (16,1% ujętych w ewidencji)
- 105 obiektów obrotu żywnością (64,8% ujętych w ewidencji)
- 130 obiektów żywienia zbiorowego (68,8% ujętych w ewidencji)
- 6 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (66,7 % ujętych w ewidencji).

Na podstawie arkusza oceny zakładu 242 obiekty zakwalifikowane zostały do kategorii niskiego ryzyka, 360 do kategorii średniego ryzyka, a 87 do kategorii wysokiego ryzyka.

W 2024 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywieniowymi oraz miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością znajdującymi się w ewidencji zakładów:

- łącznie przeprowadzono 530 kontroli i rekontroli (w tym 44 stanowiły kontrole interwencyjne). Najwięcej kontroli interwencyjnych przeprowadzono w sklepach spożywczych (38 kontroli – w tym 4 w supermarketach);

- wydano 90 decyzji administracyjnych, w tym 21 dotyczących zakazu wprowadzania produktów do obrotu; decyzje zakazu wprowadzania produktów do obrotu dotyczyły wycofania z obrotu żywności przeterminowanej i środków spożywczych bez oznakowania. W ramach nadzoru nad miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przeprowadzono 6 kontroli.

W celu poprawy stanu sanitarnego stosowano następujące sankcje karne:

- ukarano 64 osoby mandatami karnymi na kwotę 12750 zł;

Ocena stanu sanitarnego wybranych grup obiektów

Zakłady produkcji żywności

Ujęte w ewidencji zakłady produkcji żywności to: wytwórnie lodów (7), automaty do lodów (2), wytwórnie tłuszczów roślinnych (1), piekarnie (6), ciastkarnie (3) zakłady garmazeryjne (3), producenci produkcji pierwotnej (297), producenci żywności w warunkach domowych (8) oraz inne wytwórnie żywności (2). W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie zakładów skontrolowano 53 zakłady z 329 będących pod nadzorem. Na podstawie arkusza oceny zakładu 166 obiektów zakwalifikowanych zostało do kategorii niskiego ryzyka, 96 do kategorii średniego ryzyka, a 67 do kategorii wysokiego ryzyka. Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 77 kontroli.

W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 17 decyzji administracyjnych, w tym 1 dotyczącą wycofania z obrotu żywności przeterminowanej. Nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 1150 zł.

Zakłady obrotu żywnością

W 2024 r. w ewidencji nadzorowanych zakładów ujęto 162 obiekty, w tym 97 sklepów spożywczych (z czego 6 supermarketów), 6 kiosków spożywczych, 3 magazyny hurtowe, 6 obiektów ruchomych, 7 przedsiębiorców wykonujących transport żywności oraz 27 innych obiektów obrotu żywnością (m.in. wydzielone stoiska spożywcze i punkty sprzedaży środków spożywczych w sklepach przemysłowych, na stacjach paliw). W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie obiektów skontrolowano 106 tj. 65,4%. Na podstawie arkusza oceny zakładu 52 obiekty zakwalifikowane zostały do kategorii niskiego ryzyka, 103 do kategorii średniego ryzyka, a 7 do kategorii wysokiego ryzyka.

Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 240 kontroli, w tym 40 kontroli interwencyjnych. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 31 decyzji administracyjne, w tym 13 nakazujących wycofanie produktów z obrotu. Nałożono 24 mandaty karne na kwotę 4600 zł.

W trakcie kontroli obiektów obrotu żywnością sprawdzano m.in. przestrzeganie terminów przydatności do spożycia/dat minimalnej trwałości, zwracano uwagę na prawidłowość znakowania, ze szczególnym uwzględnieniem mięsa i wędlin, a także na trwałość i czytelność etykiet, kontrolowano warunki przechowywania środków spożywczych łatwo psujących się, postępowanie z odpadami pochodzenia zwierzęcego oraz sposób opracowania i przestrzegania instrukcji dobrej praktyki higienicznej (GHP) i stopień wdrożenia procedur opartych na zasadach systemu HACCP. Kontrolowano ponadto przestrzeganie wymagań odnośnie do przekazywania konsumentom informacji na temat żywności nieopakowanej wprowadzanej do obrotu, rynek warzyw i owoców w aspekcie identyfikowalności i znakowania, zgodność z obowiązującymi przepisami prawa znakowania środków spożywczych, które potencjalnie mogą zawierać GMO, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementów diety i żywności wzbogacanej.

W ramach profilaktyki ASF (afrykańskiego pomoru świń) kontynuowane były działania kontrolne dotyczące obrotu mięsa wieprzowego i jego przetworów oraz dziczyzny, ze szczególnym zwróceniem uwagi na identyfikowalność tego typu żywności oraz postępowanie z odpadami. W każdym przypadku ujawnienia nieprawidłowości podejmowane były działania administracyjne mające na celu ich skuteczne wyeliminowanie, włącznie z poinformowaniem Inspekcji Weterynaryjnej o poczynionych ustaleniach.

Do najczęściej stwierdzanych w tej grupie obiektów nieprawidłowości należały: niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz wyposażenia sklepów, niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych, brak/nieaktualne orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych, wprowadzanie do obrotu żywności bez oznakowania i niewłaściwie oznakowanej, w tym brak zapewnionych wymaganych informacji przy

sprzedaży środków spożywczych nieopakowanych, niewłaściwe postępowanie z odpadami, w tym z żywnością wycofaną z obrotu, niewłaściwa realizacja zasad kontroli wewnętrznej opartej na zasadach systemu HACCP.

Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie zakładów skontrolowano 93 zakłady (w tym 85 zakładów małej gastronomii) ze 141 (w tym 127 zakładów małej gastronomii) objętych nadzorem tj. 65,9%. Na podstawie arkusza oceny zakładu 12 obiektów zakwalifikowanych zostało do kategorii niskiego ryzyka, 117 do kategorii średniego ryzyka, a 12 do kategorii wysokiego ryzyka.

Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 160 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 38 decyzji administracyjnych, w tym 6 nakazujących wycofanie produktów z obrotu. Nałożono 33 mandaty karne na kwotę 6750 zł.

Najczęściej stwierdzano naruszenia prawa żywnościowego w zakresie:

- brak procedur/niewłaściwa realizacja zasad HACCP,
- brak środków dezynfekcyjnych,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- brak/nieaktualne orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak zapewnionej informacji dla konsumentów o składnikach powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- niewłaściwe przechowywanie żywności – brak zachowanej segregacji.

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie zakładów skontrolowano 37 zakładów z 48 będących pod nadzorem tj. 77,1%. Na podstawie arkusza oceny zakładu 3 obiekty zakwalifikowane zostały do kategorii niskiego ryzyka, 44 do kategorii średniego ryzyka, a 1 do kategorii wysokiego ryzyka.

Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 47 kontroli, w tym 1 kontrolę interwencyjną. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 1 nakazującą wycofanie produktów z obrotu. Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 250 zł. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie znajdowały się 3 bloki żywienia w zakładach opieki zdrowotnej - SP ZOZ Gruzlicy i Chorób Płuc w Adampolu, Szpital SP ZOZ we Włodawie, w których prowadzone było żywienie pacjentów, realizowane we własnym zakresie oraz Hospicjum w Włodawie, w którym prowadzone było żywienie w systemie cateringowym.

Stwierdzone w tej grupie obiektów nieprawidłowości obejmowały:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń,
- wprowadzanie do obrotu żywności przeterminowanej.

IV.2. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym w jednostkach systemu oświaty (m.in. szpitalu, stołówkach szkolnych, przedszkolach)

W 2024 roku wykonano 8 ocen żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym:

- 2 w blokach żywienia w zakładach opieki zdrowotnej
- 1 w bloku żywienia domu pomocy społecznej
- 5 w placówkach oświatowych, w tym 1 w stołówce szkolnej, 1 w stołówce w bursach i internatach, 2 w stołówkach przedszkolnych i 1 w stołówce w zakładzie specjalnym i wychowawczym.

Sposób żywienia oceniany był teoretycznie z wykorzystaniem programu komputerowego WIKT 4 (8 ocen) oraz zgodnie z oceną punktową jadłospisów dekadowych (2 oceny – w oparciu o dostępny formularz dla żywienia w szpitalach, uzupełnione analizą komputerową w programie WIKT4).

W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono nieprawidłowości w 7 zakładach, w tym w zakresie:

- zestawień dekadowych (7 obiektów)
- wartości energetycznej (4 obiekty)
- niedostatecznej podaży wapnia (4 obiekty)
- niedostatecznej podaży witaminy C (2 obiekty)
- jadłospisów (1 obiekt)
- % energii tłuszczu (1 obiekt).

IV.2.1. Ocena żywienia w zakładach żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty

Większość nadzorowanych obiektów w grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego stanowiły stołówki w jednostkach systemu oświaty. W trakcie kontroli urzędowych dokonywano oceny sposobu żywienia dzieci i młodzieży, w tym dostosowania się jednostek systemu oświaty do wymagań *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*. Łącznie nadzorem w powyższym zakresie objęto 24 obiekty, w tym 15 stołówek szkolnych, 5 stołówek w przedszkolach, 1 stołówkę w bursach i internatach, 1 stołówkę w zakładach specjalnych i wychowawczych oraz 2 sklepiki szkolne, w których przeprowadzono 32 kontrole w zakresie realizacji wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie prowadzonego sposobu żywienia. W nadzorowanych stołówkach działających w placówkach oświatowych zauważalna jest poprawa odnośnie do spełniania w realizowanym żywieniu zbiorowym dzieci i młodzieży wymagań określonych w przepisach prawa.

IV.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Liczba pobranych i przebadanych próbek	153
Liczba próbek kwestionowanych	-

Tabela 3. Liczba pobranych i przebadanych próbek.

Pobór próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych był jednym z najważniejszych obszarów działania PIS w zakresie bezpieczeństwa żywności. Stanowił instrument do weryfikacji skuteczności zakładowych systemów kontroli wewnętrznej, umożliwiając jednocześnie na eliminowanie z rynku produktów o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

W roku 2024 kontroli poddawano jakość zdrowotną środków spożywczych krajowych i importowanych znajdujących się w obrocie. Pobierano próbki żywności oraz próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością do badań laboratoryjnych prowadzonych w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu.

Pobrane w nadzorowanych obiektach próbki badane były w laboratoriach: WSSE Lublin, PSSE Chełm oraz akredytowanych laboratoriach zewnętrznych Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz instytutów naukowo-badawczych zlokalizowanych na terenie kraju. Próbkę pobierane były do badań w kierunku: zanieczyszczeń mikrobiologicznych, zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zanieczyszczenia mykotoksynami i alkaloidami sporyszu, zawartości dozwolonych substancji dodatkowych, znakowania, zawartości witamin i składników mineralnych, skażeń promieniotwórczych, zanieczyszczenia azotanami, alkaloidami tropanowymi oznaczenia glutenu, żywności wzbogacanej, obecności

alergenów, migracji specyficznej Pb i Cd materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także oporności na komensalne bakterie wskaźnikowe E. Coli.

W ramach kontroli jakości zdrowotnej żywności znajdującej się w obrocie pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 153 próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W wyniku przeprowadzonych badań wszystkie pobrane próbki wykazały zgodność z wymaganiami określonymi w przepisach prawa żywnościowego.

IV.4. Wdrażanie zasad GHP GMP oraz systemu zapewnienia jakości HACCP.

Ocena wdrażania systemów kontroli wewnętrznej w zakładach żywnościowo-żywnościowych oraz miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w *sprawie higieny środków spożywczych*, przedsiębiorcy prowadzący zakłady żywnościowo-żywnościowe zobowiązani są do opracowania, wdrożenia i stosowania systemu kontroli wewnętrznej opartego na zasadach HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points – System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli). System ma charakter działań prewencyjnych ukierunkowanych na identyfikację, ocenę i kontrolę zagrożeń istotnych dla bezpieczeństwa żywności. Powyższy system winien zapobiegać wprowadzeniu na rynek żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej. Dla osiągnięcia powyższego celu, przedsiębiorcy, w pierwszej kolejności powinni opracować i wdrożyć zasady: Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) określane jako „program warunków wstępnych”. Wymóg ustanowienia procedur opartych na zasadach HACCP nie ma zastosowania do produkcji podstawowej. Ocena w zakresie poprawności i skuteczności wdrożonych systemów kontroli wewnętrznej dokonywana jest w trakcie urzędowej kontroli żywności. Ocenia się, że w 496 tj. ok. 72% nadzorowanych zakładów wdrożone zostały zasady GHP/GMP, natomiast w 285 tj. ok. 41% zakładów wdrożony został system HACCP.

Wysoki stopień wdrożenia systemów opartych na zasadach HACCP jest wynikiem konsekwentnego egzekwowania tego wymogu przez Inspekcję Sanitarną.

IV.5. Ocena obiektów żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na szlakach turystycznych

Na terenie powiatu włodawskiego wzmożonym nadzorem objęto obiekty żywnościowo-żywnościowe zlokalizowane na obszarach/szlakach i w miejscowościach turystycznych, w szczególności: w Okunince n/J. Białym, Grabniaku n/J. Rotcze, Woli Uhruskiej, Poleskim Parku Narodowym w Urszulinie (miejscowości: Urszulin, Stare Załucze, Wola Wereszczyńska) oraz mieście Włodawa. W ramach nadzoru w powyższym zakresie skontrolowano 79 obiektów z czego w 36 (45,6%) stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należały:

- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- niewłaściwa jakość mikrobiologiczna wody używanej w zakładach,
- żywność przeterminowana,
- niewłaściwe postępowanie z odpadami,
- brak/nieaktualne orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak środków dezynfekcyjnych,
- niewłaściwa realizacja HACCP

W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 33 decyzje administracyjne nakazowe oraz nałożono 28 mandatów karnych na kwotę 5750 zł.

IV.6. Znakowanie środków spożywczych, ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia

Prawidłowe znakowanie zawierające wymagane obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji i składników mogących powodować alergie lub reakcje nietolerancji ma na celu przede wszystkim ochronę zdrowia konsumentów poprzez

zapewnienie podstawowych danych do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności. W związku z powyższym - ocena zgodności znakowania środków spożywczych opakowanych i nieopakowanych wprowadzanych do obrotu z wymaganiami obowiązujących przepisów prawa żywnościowego stanowiła istotny element prowadzonego nadzoru. Oprócz żywności ogólnego spożycia, oceniano także znakowanie suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia. W ramach tych działań ocenie poddano znakowanie 11 suplementów diety, 6 produktów dla określonych grup i 1 środka spożywczego wzbogacanego. W wyniku przeprowadzonych ocen w odniesieniu do 2 suplementów diety stwierdzono niezgodności w zakresie: zastosowania w etykietowaniu produktu oświadczenia zdrowotnego odnoszącego się do ogólnych nieswoistych korzyści dla zdrowia bez zamieszczenia dozwolonego oświadczenia zdrowotnego dotyczącego składnika/składników produktu powodującego/ych wskazany w oświadczeniu ogólnym efekt zdrowotny oraz informacji przypisujących produktowi właściwości zapobiegania lub leczenia chorób występujących u ludzi.

IV.7. Nadzór nad obrotem grzybami oraz zatrucia grzybami

Na terenie powiatu włodawskiego prowadzony był całoroczny nadzór nad obrotem grzybami świeżymi (w szczególności uprawnymi), suszonymi oraz przetworami grzybowymi. Podczas kontroli sprawdzano głównie sklepy spożywcze, nadzorowano także stosowanie grzybów w zakładach gastronomicznych m.in. pod kątem ich pochodzenia i dostępności wymaganych dokumentów (atesty).

Oprócz działań nadzorowanych, kontynuowane były także działania edukacyjno-profilaktyczne mające na celu popularyzowanie wśród społeczeństwa zasad bezpiecznego grzybobrania obejmujące, m.in. organizację wystawy grzybów świeżych przy współpracy z Nadleśnictwem

Włodawa i Poleskim Parkiem Narodowym w Urszulinie; oddziaływaniem objęto ok. 250 osób (głównie dzieci w wieku przedszkolnym oraz seniorzy); przygotowanie stałej ekspozycji ściennej w siedzibie PSSE, kolportaż ulotek wśród osób dokonujących rejestracji działalności w zakresie dostaw bezpośrednich runa leśnego (20), zamieszczenie materiału informacyjnego dotyczącego zasad bezpiecznego grzybobrania na stronie internetowej PSSE. W ramach działań przeprowadzonych przez zatrudnionych w Stacji 2 grzyboznawców i klasyfikatora grzybów wydano 5 atestów na grzyby świeże oraz udzielono 15 indywidualnych porad dotyczących identyfikacji gatunków grzybów zebranych przez mieszkańców w lasach powiatu włodawskiego.

W 2024 r. nie zarejestrowano przypadków zatrucia grzybami.

IV.8. RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt

W 2024 roku sekcja HŻŻ PSSE Włodawa brała udział w 20 postępowaniach wyjaśniających w związku z otrzymanymi powiadomieniami w systemie RASFF. Wszystkie przeprowadzone postępowania były wynikiem powiadomień zewnętrznych przekazanych przez inne organy PIS lub IW, nie przygotowywano powiadomień z poziomu PPIS we Włodawie. Podejmowane czynności kontrolne polegały na monitorowaniu działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne odnośnie do produktów zgłoszonych w ramach systemu, w szczególności w zakresie prawidłowości procesu ich wycofywania z obrotu. Otrzymane powiadomienia dotyczyły m.in. zanieczyszczeń mikrobiologicznych, ponadnormatywnej zawartości morfiny, metali szkodliwych dla zdrowia, alkaloidów pirolizydynowych i pestycydów, nieoznakowanego napromieniania żywności, obecności niedeklarowanych substancji i stwierdzenia fragmentów metalu - w różnych środkach spożywczych oraz migracji amin czwartorzędowych z przyborów kuchennych z nylonu.

W roku sprawozdawczym nie prowadzono postępowań wyjaśniających dotyczących producentów / dystrybutorów zlokalizowanych na terenie nadzorowanego powiatu.

IV.9. Sprzedaż internetowa środków spożywczych

W 2024 roku prowadzony był monitoring stron internetowych (głównie portal Allegro) pod kątem wprowadzania do obrotu środków spożywczych / suplementów diety przez podmioty z terenu powiatu włodawskiego. Systematycznej analizie i weryfikacji pod kątem wprowadzania do obrotu przez podmioty z powiatu włodawskiego, poddawane były, przekazywane za pośrednictwem WSSE w Lublinie, powiadomienia GIS o pierwszym wprowadzeniu do obrotu suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia i żywności wzbogacanej. Dotychczas nie stwierdzono powiadomień składanych przez podmioty zlokalizowane na terenie nadzorowanego powiatu. Prowadzony był także monitoring stron internetowych pod kątem sprzedaży suplementów diety w związku z przekazywanymi przez LPWIS pismami dotyczącymi stwierdzonych nieprawidłowości w tym zakresie (5 postępowań).

W toku zrealizowanych działań nadzorowanych przeprowadzono ocenę prezentacji 1 suplementu diety oferowanego do sprzedaży przez podmiot z terenu powiatu włodawskiego za pośrednictwem apteki internetowej. W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzono nieprawidłowe zastosowanie oświadczeń zdrowotnych, w tym użycie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych odnoszących się do podstawowego składnika produktu oraz zamieszczenie w prezentacji suplementu diety stwierdzeń i sformułowań przypisujących produktowi właściwości zapobiegania chorobom lub leczenia chorób u ludzi.

W związku z ujawnionymi niezgodnościami wydana została decyzja administracyjna nakazująca wyeliminowanie uchybień.

IV.10. Nadzór nad produkcją pierwotną

W 2024 r. na terenie powiatu włodawskiego nadzorem sanitarnym zostało objętych 297 producentów produkcji pierwotnej, podmiotów prowadzących działalność w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego oraz dostaw bezpośrednich. W tej liczbie podmiotów 22,0% stanowili producenci owoców miękkich (malina jesienna, truskawka, borówka, porzeczka czarna) i zielonych warzyw liściastych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia (sałata, kapusta). W ewidencji zakładów podlegających nadzorowi organów PIS zarejestrowano 15 podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu żywność w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego – RHD (zakres prowadzonej działalności: tłoczenie olejów na zimno, przetwórstwo owoców i warzyw, wypiek chleba, produkcja wyrobów garmażeryjnych mącznych).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie jest organem koordynującym na szczeblu powiatu działania wynikające z *Porozumienia* podpisanego w dniu 22 grudnia 2020r. pomiędzy *Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Inspekcji Ochrony Środowiska* w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

W ramach realizacji zapisów porozumienia, w 2024 r. kontroli poddano 4 gospodarstwa rolne z terenu powiatu włodawskiego prowadzące działalność w zakresie produkcji pierwotnej: borówki (1), pomidorów/ogórków (1) i gryki (2). Przeprowadzono 3 kontrole przy współudziale PIORiN i 1 wspólnie z IOŚ. Zakres kontroli organów PIS obejmował m.in. weryfikację przestrzegania zasad higieny przez osoby zatrudnione przy zbiorach owoców, jakość wody stosowanej w gospodarstwach rolnych do nawadniania, oprysków, zabiegów higienizacyjnych), ocenę sposobu nawożenia upraw i stan czystości używanego sprzętu (skrzynki, koszyki). W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Oprócz kontroli wynikających z porozumienia, przeprowadzono również kontrole u innych producentów produkcji pierwotnej (30), zgodnie z harmonogramem kontroli na 2024 rok oraz w związku z poborem próbek.

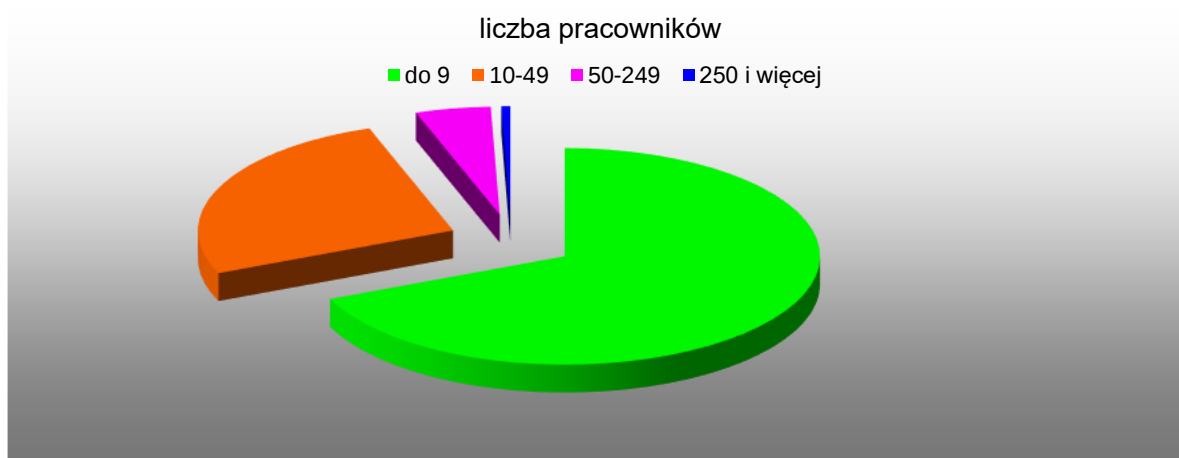
Kontynuowane były także działania dotyczące informowania podmiotów produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego o obowiązku dokonania rejestracji prowadzonej działalności oraz wymaganiach higieniczno-sanitarnych, które powinni spełnić producenci.

V. Nadzór nad warunkami pracy oraz ograniczanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze, nowe substancje psychoaktywne, prekursory narkotyków kategorii 2 i 3, substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty oraz kosmetyki.

1. Działalność kontrolna w ramach nadzoru nad warunkami pracy.

Zasadniczym celem ochrony zdrowia pracowników jest ograniczenie wpływu szkodliwych i uciążliwych czynników dla zdrowia oraz zapobieganie chorobom zawodowym poprzez nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy.

W roku sprawozdawczym znajdowało się 356 zakładów pracy z różnych dziedzin gospodarki narodowej a liczba zatrudnionych objętych ewidencją stacji wynosi 5127 pracowników. Największa jest liczba zakładów zatrudniających do 9 pracowników (244 zakłady), co stanowi 68,54%, następną grupą są zakłady zatrudniające od 10 do 49 pracowników (93 zakłady) stanowiące 26,12%. Liczba zakładów zatrudniających od 50 do 249 pracowników wynosi 17, co stanowi 4,78%. Liczba zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników wynosi 2, co stanowi 0,56%.

Wykres 10. Struktura zakładów pracy objętych ewidencją według liczby zatrudnionych, na terenie powiatu włodawskiego w roku 2024

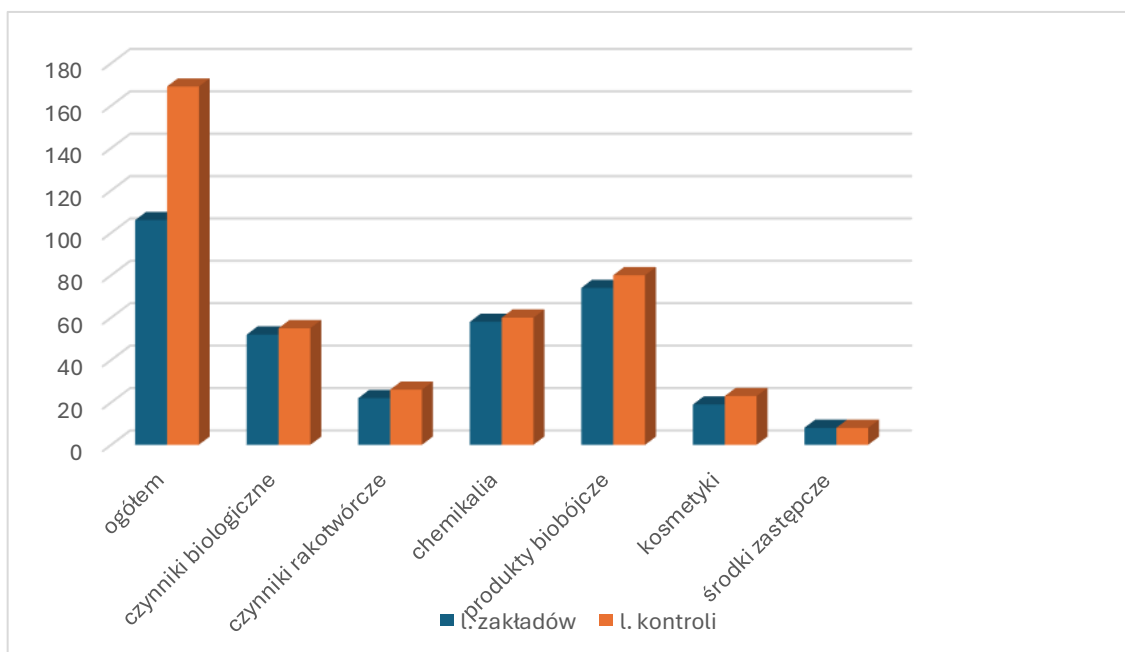
Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. warunki zdrowotne środowiska pracy w zakresie ogólnym;
2. nadzór nad czynnikami biologicznymi;
3. nadzór nad czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi;
4. nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami;
5. nadzór nad stosowaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych
6. nadzór nad kosmetykami;
7. nadzór nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Kierunki działań celem poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących na stanowiskach pracy określone zostały w Wytocznych GIS do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W 2024 r. przeprowadzono łącznie 169 kontroli w 106 obiektach z podziałem na poszczególne zagadnienia:

- szkodliwe czynniki biologiczne 55 kontroli w 52 obiektach;
- czynniki o działaniu rakotwórczym 26 kontroli w 22 obiektach;
- chemikalia 60 kontroli w 58 obiektach;
- produkty biobójcze 80 kontroli w 74 obiektach;
- kosmetyki 23 kontrole w 19 obiektach;
- środki zastępcze 8 kontroli w 8 obiektach.

Wykres 11. Zakres działalności kontrolnej w zakładach objętych bieżącym nadzorem sanitarnym w 2024 r.

Na stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wydano ogółem 32 decyzje administracyjne w tym: 1 decyzja dotycząca odstąpienia od wymierzenia kary. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły następujących zagadnień: braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (19 zakładów), braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego (8 zakładów), uchybień w zakresie czynników biologicznych (1 zakład), uchybień w zakresie czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (2 zakłady), uchybień w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin (1 zakład), nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych pracowników (8 zakładów), braku rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia (2 zakłady), brak aktualnych badań profilaktycznych pracowników (3 zakłady). W związku z wykonaniem przez pracodawców nałożonych obowiązków wydano 5 decyzji dotyczących zmiany terminu wykonania obowiązku.

Celem przymuszenia wykonania nałożonych obowiązków wydano 2 upomnienia.

L.p.	Rodzaj działalności.	Liczba kontroli	Liczba decyzji	Liczba nakazów	Udział procentowy do ogólnej liczby wydanych decyzji
1.	Rolnictwo	7	1	6	3,13%
2.	Leśnictwo	12	4	24	12,5%
3.	Działalność w zakresie hodowli ryb	1	-	-	-
4.	Wyprawa skór	3	-	-	-
5.	Produkcja wyrobów z drewna	7	2	8	6,25%
6.	Produkcja wyrobów ze szkła	3	2	5	6,25%
7.	Produkcja wyrobów z metali	2	1	4	3,13%
8.	Produkcja mebli	4	3	7	9,38%
9.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę	4	-	-	-
10.	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	4	-	-	-

11.	Zbieranie i unieszkodliwianie odpadów	1	-	-	-
12.	Roboty budowlane	6	3	13	9,38%
13.	Naprawa pojazdów samochodowych	7	2	9	6,25%
14.	Handel hurtowy	7	-	-	-
15.	Handel detaliczny	25	2	2	6,25%
16.	Obiekty noclegowe turystyczne	3	1	1	3,13%
17.	Działalność w zakresie architektury i inżynierii	2	1	3	3,13%
18.	Działalność w zakresie obiektów kulturalnych	1	-	-	-
19.	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	1	2	3	6,25%
20.	Działalność w zakresie organizacji członkowskich	2	-	-	-
21.	Działalność w zakresie utrzymania dróg	1	-	-	-
22.	Działalność usługowa w zakresie produkcji artykułów spożywczych	12	5	11	15,63%
23.	Działalność weterynaryjna	2	-	-	-
24.	Zagospodarowanie terenów zieleni	1	-	-	-
25.	Administracja publiczna i obrona narodowa	8	2	2	6,25%
26.	Placówki oświatowe	5	-	-	-
27.	Opieka zdrowotna	7	1	2	3,13%
Razem		138	32	100	-

Tabela 4. Ilość przeprowadzonych kontroli i wydanych decyzji z podziałem na rodzaj prowadzonej działalności w 2024 r.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdza się w 6 zakładach pracy. Ogólna liczba pracowników pracujących w przekroczeniach wynosi 18 i dotyczy następujących czynników szkodliwych: hałasu, drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne oraz czynniki chemiczne. W przypadku 2 zakładów zostały wydane decyzje administracyjne zobowiązujące pracodawców do opracowania i wdrożenia do stosowania przez pracowników programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas. Pozostałe zakłady pracy posiadają opracowane i wdrożone programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas i/lub drgania mechaniczne.

W zakresie programu wieloletniego dotyczącego kontroli pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest przeprowadzono 1 kontrolę w siedzibie firmy zajmującej się demontażem wyrobów zawierających azbest.

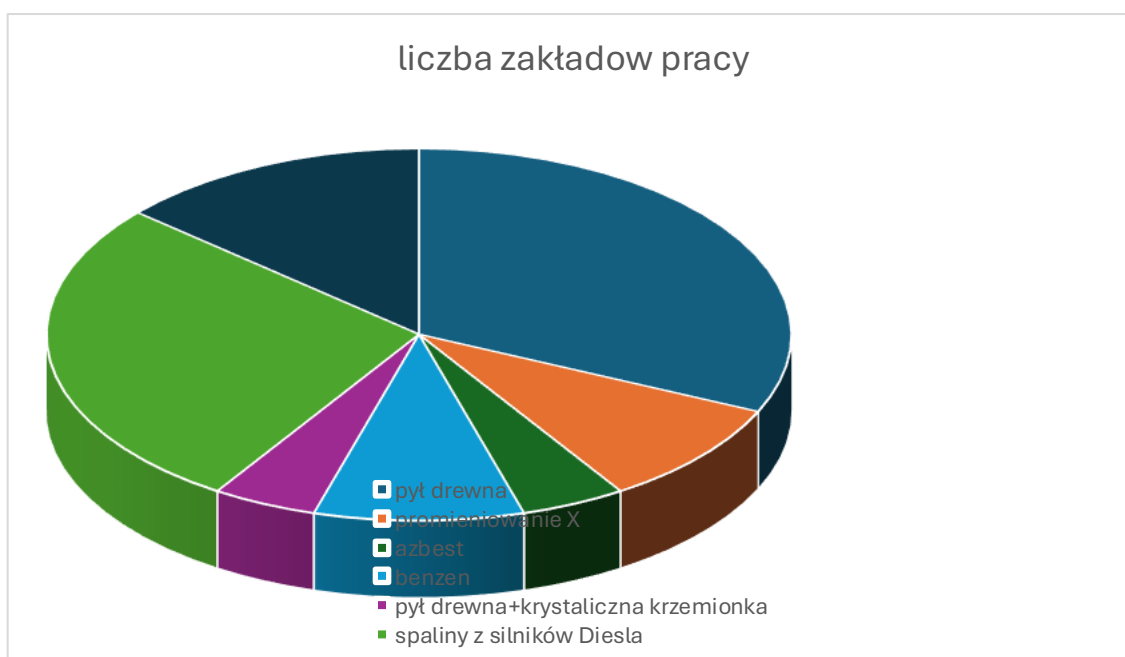
W zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi przeprowadzono ogółem 55 kontroli w 52 obiektach. Liczba zakładów pracy w ewidencji PSSE we Włodawie, w których występują czynniki biologiczne – 266. Do tych zakładów są zaliczone między innymi gospodarstwa rolno-hodowlane, zakłady usług leśnych, zakłady produkujące żywność, zakłady usług komunalnych, obiekty gastronomiczne, placówki oświatowe, podmioty lecznicze oraz indywidualna działalność usługowa. W trakcie przeprowadzanych

kontroli stwierdzono uchybienia w zakresie czynników biologicznych w 1 zakładzie pracy. Uchybienie dotyczyło braku zapisu o szkodliwych czynnikach biologicznych w ocenie ryzyka zawodowego. Wydano 1 decyzję administracyjną.

Na terenie powiatu włodawskiego w ewidencji PSSE we Włodawie znajduje się 40 zakładów pracy, w których występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Zwiększona liczba zakładów wynika z rozszerzenia wykazu czynników lub procesów technologicznych o spaliny emitowane z silników Diesla. Na terenie powiatu włodawskiego występują następujące czynniki i procesy technologiczne: prace związane z narażeniem na pył drewna, spaliny emitowane z silników Diesla, promieniowanie X, benzen, krystaliczna krzemionka – frakcja respirabilna, substancje chemiczne w placówkach oświatowych a także narażenie na azbest podczas prac przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi skontrolowano ogółem 22 podmioty przeprowadzając 26 kontroli, podczas których w 4 zakładach stwierdzono nieprawidłowości. Uchybienia dotyczyły następujących zagadnień: brak badań i pomiarów czynników rakotwórczych lub mutagennych, brak w ocenie ryzyka zawodowego zagrożeń w zakresie działania czynników rakotwórczych, brak rejestru prac i rejestru pracowników, brak przekazanej informacji o czynnikach rakotwórczych do Lubelskiego PWIS. Ogółem wydano 4 decyzje administracyjne.

Liczba zakładów pracy, w których wykonywanie pracy powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi za rok 2024 przedstawia ujęcie graficzne.

Wykres 12. Liczba zakładów pracy, w których wykonywanie pracy powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi w roku 2024.

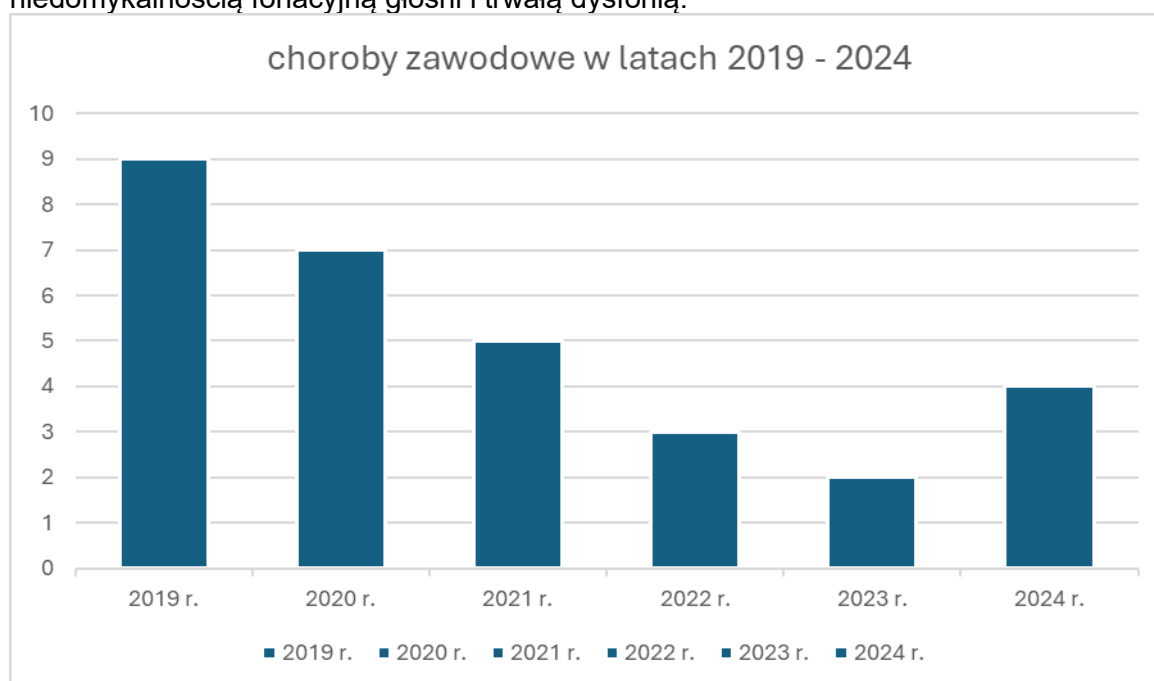
W ewidencji stanowiska pracy ds. Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami znajduje się ogółem 28 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. W roku sprawozdawczym przeprowadzono ogółem 7 kontroli. W jednym podmiocie stwierdzono następujące nieprawidłowości: brak dokumentacji z przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy pielęgniarka i starszy statystyk medyczny, brak wykazu i klasyfikacji szkodliwych czynników biologicznych, brak wykazu zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, brak raportu o bezpieczeństwie i higienie pracy w podmiocie leczniczym w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Ww. niezgodności zostały wykonane w terminie 7 dni od kontroli, nie wydawano decyzji administracyjnych.

Choroby zawodowe.

Z występowaniem czynników szkodliwych w środowisku pracy wiąże się zapadalność na choroby zawodowe. Miernikiem zagrożeń zdrowotnych wynikających z warunków pracy jest liczba stwierdzonych chorób zawodowych. Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Włodawie wpłynęły 4 zgłoszenia podejrzeń o chorobę zawodową.

W 2024 r. sporządzono 9 kart ocen narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem o chorobę zawodową.

Wydano 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (1 dotycząca rolnika prowadzącego indywidualne gospodarstwo rolne - borelioza; 1 dotycząca nauczyciela – przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat) oraz 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej. Stwierdzone choroby zawodowe dotyczyły: 1 rolnika prowadzącego indywidualne gospodarstwo rolne oraz 3 nauczycieli – przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat. Stwierdzone choroby zawodowe to: borelioza, niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną krtani, niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosu i trwała dysfonia.

Wykres 13. Ilość chorób zawodowych stwierdzanych w powiecie włodawskim w latach 2019 – 2024

Zanotowany spadek stwierdzonych chorób zawodowych wynika z sytuacji epidemiologicznej kraju (epidemia COVID-19), co spowodowało utrudniony dostęp do podmiotów leczniczych, wydłużonym czasem prowadzonej obserwacji pacjenta oraz oczekiwania na orzeczenia lekarskie wydawane przez upoważnione podmioty (WOMP CP-L w Lublinie i IMP w Łodzi).

3. Środki zastępcze, nowe substancje psychoaktywne, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3, substancje chemiczne, ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty oraz kosmetyki.

W roku 2024 przeprowadzono 8 kontroli w zakresie przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2009 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz.1939). Kontrole dotyczyły wprowadzania do obrotu produktów na bazie konopi, substancji N, N-dimethyletonitazene oraz produktów zawierających muscymol i/lub kwas ibotenowy.

W ramach współpracy z podmiotami leczniczymi prowadzony jest stały monitoring zatruć lub podejrzeń zatruć środkami zastępczymi. Nie odnotowano zgłoszeń zatrucia/podejrzenia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 7 kontroli w obiektach stosujących prekursory narkotyków: Kryta pływalnia – kwas siarkowy do zmniejszania odczynu pH wody w basenie kąpielowym, Oczyszczalnia Ścieków – kwas siarkowy i kwas solny do przeprowadzania analiz chemicznych, działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich – nadmanganian potasu do dezynfekcji racic i sprzętu roztworem 1 – 2 %, gabinet weterynaryjny – nadmanganian potasu do sporządzania roztworu do dezynfekcji oraz zakład wyprawy skór – kwas siarkowy stosowany w procesie garbowania skór. W obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w roku 2024 przeprowadzono kontrole w obiektach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz w obiektach wprowadzających do obrotu w zakresie handlu detalicznego. Ogółem przeprowadzono 60 kontroli. W 1 obiekcie stosujący i wytwarzający substancje chemiczne i ich mieszaniny stwierdzono naruszenie przepisów w tym zakresie.

Wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a mianowicie: sporządzenia karty charakterystyki dla produkowanej mieszaniny chemicznej tj.; mieszaniny betonowej towarowej.

W zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono ogółem 55 kontroli w obiektach stosujących produkty biobójcze oraz 25 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze. Podczas kontroli w obiektach stosujących produkty biobójcze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nie przeprowadzano kontroli w zakresie detergentów.

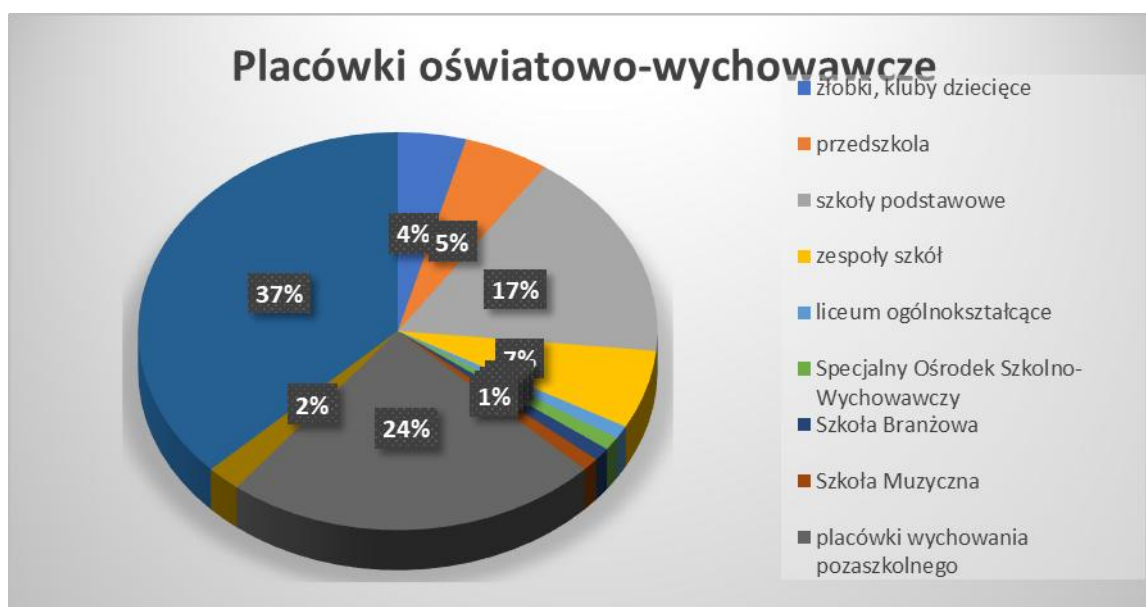
W ewidencji stanowiska pracy ds. Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami znajduje się jeden zakład produkujący i konfekcjonujący surowce i artykuły kosmetyczne oraz 13 obiektów udostępniających na rynku produkty kosmetyczne. W roku 2024 przeprowadzono jedną kontrolę w zakładzie produkującym i konfekcjonującym kosmetyki „Siedlisko Sobibór” w Sobiborze oraz 22 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych (oznakowanie produktu).

Ogółem oceniono 195 produktów kosmetycznych w tym: 6 produktów kosmetycznych u producenta pod kątem oznakowania produktu oraz 189 produktów kosmetycznych udostępnianych na rynku klientom.

Podczas kontroli w Firmie Handlowo Usługowej CHEMIK Emilia Dąbrowska ul. Sokołowa 14/5, 22 – 200 Włodawa stwierdzono udostępnianie na rynku produktów kosmetycznych bez oznakowania w języku polskim niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi produktów kosmetycznych. Dystrybutor zgłosił uzupełnienie oznakowania, następnie kontrola sprawdzająca potwierdziła uzupełnienie oznakowania. Wydano jedną decyzję administracyjną w zakresie odstąpienia od wymierzenia kary.

VI. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży w 2024 roku

W 2024 roku w ewidencji PSSE we Włodawie znajdowały się: 3 żłobki, 1 klub dziecięcy, 6 przedszkoli, 1 punkt przedszkolny, 1 zamiejscowy oddział przedszkolny Szkoły Podstawowej w Żukowie, 15 szkół podstawowych, 6 zespołów szkół, 1 Liceum Ogólnokształcące wraz z internatem, 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Szkoła Branżowa I Stopnia, Szkoła Muzyczna I Stopnia oraz 20 placówek wychowania pozaszkolnego (Włodawski Dom Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Gminny Ośrodek Kultury w Hańsku, Dom Kultury w Dubecznie, Gminny Ośrodek Kultury w Hannie, Ośrodek Terapii i Rozwoju Arteja we Włodawie, 9 świetlic wiejskich, Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP, Świetlica Środowiskowa MOPS, 1 świetlica opiekuńczo-wychowawcza, 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza „Kamyk, sala zabaw „Dziecięcy Raj”), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, 1 schronisko młodzieżowe, 4 gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przed lekarskiej, a także 51 form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wykres 14. Placówki oświatowo-wychowawcze powiatu włodawskiego.

PSSE we Włodawie realizując zadania w zakresie nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania, przeprowadza kontrole sanitarne w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wymagań w stosunku do pomieszczeń i sprzętu będącego na ich wyposażeniu. Prowadzony jest również nadzór nad higieną procesów nauczania, a także nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży.

1. Stan sanitarno-techniczny obiektów

W roku sprawozdawczym stan sanitarno-techniczny obiektów będących pod nadzorem PPIS we Włodawie uległ poprawie w wyniku wykonania obowiązków ujętych w 7 decyzjach administracyjnych (w tym obowiązków nałożonych na 1 placówkę w poprzednich latach). Wydane zalecenia dotyczyły m.in.: doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian, sufitów, podłóg w placówkach oświatowo-wychowawczych (sale zajęć, sanitariaty, korytarze komunikacyjne), osłon ochronnych na grzejnikach C.O. salach dydaktycznych w klasach młodszych, braku zabezpieczenia otwartej przestrzeni pomiędzy biegami schodów, braku aktualnych badań pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego.

2. Warunki do utrzymania higieny

PSSE we Włodawie prowadzi ocenę warunków umożliwiających utrzymanie higieny osobistej w szkołach. W trakcie kontroli sanitarnych oceniany jest dostęp do ciepłej bieżącej wody do mycia rąk oraz środków do utrzymania higieny osobistej. Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowo-wychowawczych (wyposażenie pomieszczeń sanitarnych w mydło, papier toaletowy, ręczniki jednorazowe) utrzymują się na stałym poziomie. Placówki zapewniły właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Na terenie powiatu włodawskiego w roku sprawozdawczym nie funkcjonowały szkoły posiadające ustępy zewnętrzne.

W celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych i zdrowotnych w 2024 r. wydano 7 decyzji administracyjnych. Nałożone obowiązki dotyczyły: uzyskania poprawy stanu sanitarno- higienicznego ścian, sufitów oraz podłóg sal lekcyjnych, złego stanu higieniczno-sanitarnego korytarzy szkolnych, niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego sali gimnastycznej, braku aktualnych badań pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego oraz zabezpieczeń w formie osłon opraw oświetleniowych w salach dydaktycznych.

3. Higiena procesu nauczania i wychowania

Podczas kontroli sanitarnych oceniane są warunki do realizacji procesu nauczania. W 2024 r. skontrolowano rozkłady zajęć lekcyjnych w 19 placówkach, w 124 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Podczas kontroli oceniono temperaturę powietrza w 10 placówkach - w 16 pomieszczeniach pobytu dzieci i młodzieży, oceniono temperaturę wody przy 20

umywalkach szkolnych/przedszkolnych w 12 placówkach. Przeprowadzono również akcję związaną z ważeniem tornistrów w 3 szkołach (30 oddziałach), badaniem objęto 438 uczniów. Ergonomię stanowisk pracy ucznia oceniano przez cały rok szkolny oraz podczas kontroli tematycznych w 14 placówkach (84 oddziałach), badaniem objęto 957 uczniów.

4. Dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów

Podczas kontroli sanitarnych w placówkach oświatowych przeprowadzana była ocena dostosowania mebli szkolnych/przedszkolnych do wzrostu dzieci i uczniów. Celem przeprowadzanych pomiarów było wyeliminowanie występujących nieprawidłowości oraz propagowanie zasad prawidłowego doboru mebli. Podczas oceny mebli przedszkolnych i szkolnych zwracano uwagę na: dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci/uczniów, oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli, stan techniczny mebli oraz posiadanie certyfikatów zgodności z normą. W 2024 r. oceniono 754 stanowiska pracy ucznia (72 oddziały) w 12 placówkach oświatowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

5. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2024 roku na terenie powiatu włodawskiego zgłoszono organizację 46 form wypoczynku letniego oraz 6 formy wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży. PSSE we Włodawie objęła nadzorem sanitarnym 37 formy wypoczynku zimowego i letniego, z których skorzystało 1318 dzieci i młodzieży. Każdy turnus wymaga zgłoszenia do Kuratorium Oświaty, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania organizatora wypoczynku.

Przeprowadzone w roku 2024 kontrole w większości przypadków wykazały zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych. Wypoczynek letni oraz zimowy zorganizowany był na bazie obiektów sezonowych, wypoczynek w miejscu zamieszkania – na bazie obiektów objętych całorocznym nadzorem.

Podsumowanie

Stan sanitarno-techniczny placówek będących pod nadzorem systematycznie ulega poprawie, w zakresie wyposażenia w certyfikowane meble szkolne, sprzęt sportowy oraz pomoce edukacyjne.

VII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W roku 2024 zapobiegawczy nadzór sanitarny realizował ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego, polegające na opiniowaniu i uzgadnianiu pod względem sanitarno-higienicznym:

- wniosków dotyczących konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- wniosków o opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony,
- uzgodnieniu dokumentacji projektowych inwestycji,
- uzgadnianie decyzji o warunków zabudowy/ decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego zajętych w formie postanowienia,
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,

Kontrola wymagań higienicznych i zdrowotnych w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu egzekwowanie takich rozwiązań, które gwarantują zapewnienie odpowiednich standardów w środowisku oraz w obiektach przeznaczonych na pobyt ludzi (zakłady pracy, obiekty użyteczności publicznej), t.j. takich, które nie stwarzają zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

Ilość spraw rozpatrywanych przez zapobiegawczy nadzór sanitarny wynika z ilości inwestycji realizowanych na terenie powiatu włodawskiego oraz wniosków złożonych przez organy prowadzące postępowania administracyjne.

W 2024 roku rozpatrzono 65 wniosków. W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano:

- 11 opinii w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (1 szt. eksploatacja powiększonego złoża kruszywa naturalnego, 1 szt. budowa do 8 farm fotowoltaicznych, 2 szt. drogi (gminna i powiatowa), 1 szt. rekultywacja zamkniętego składowiska odpadów, 1 szt. rozbudowa i nadbudowa oczyszczalni ścieków, 2 szt. zalesienie, 1 szt. rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, 2 szt. farmy fotowoltaiczne);
- 7 opinii w sprawie w zakresie raportu o oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (1 szt. biogazownia, 5 szt. farma fotowoltaiczna, 1 szt. instalacji do produkcji nawozów organiczno-mineralnych);
- 1 opinia w sprawie w zakresie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (1 szt. budowa infrastruktury gospodarki odpadami – linia i hala do produkcji paliwa alternatywnego RDF z pozostałości po segregacji odpadów komunalnych);

W zakresie dokumentacji projektowej uzgodniono pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych 2 projekty, wydając 2 opinie sanitarne (dot. ujęcie wody, przedszkole z żłobkiem wraz z inną infrastrukturą towarzyszącą). W trakcie opiniowania dokumentacji projektowej zwracano uwagę na takie zagadnienia, jak zapewnienie właściwych warunków higieniczno-sanitarnych w obiektach przeznaczonych na pobyt ludzi, a także zapewnienie odpowiednich warunków środowiska pracy dla osób zatrudnionych w zakładach.

W zakresie uzgadniania zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, wydano 3 uzgodnienia (1 szt. opinia sanitarna, 2 szt. pisma);

Do zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wpłynęło 579 spraw w sprawie uzgadniania decyzji o warunków zabudowy/ decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, wydano 14 stanowisk w formie postanowień.

Liczb stanowisk nie ujętych powyżej, a wydawane w ramach pracy oddziału- 8 pism (wydłużenie terminu 2 pisma, uzupełnienie raportu o oddziaływanie na środowisko 2 pisma, wezwanie do uzupełnienia wniosku 2, pism z odpowiedzią 2).

Zgodnie z obowiązującym Prawem Budowlanym art. 56 przeprowadzono 19 kontroli, 18 kontroli dotyczących w związku z zakończeniem budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania kontrolowanych obiektów budowlanych i 1 kontrola dotycząca ustalenia stanu faktycznego i jego zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnym, w związku z pismem z dnia 09.04.2024 r. (data wpływu: 10.04.2024 r.) dotyczącym wydania opinii sanitarnej dla pomieszczeń: pomieszczenie socjalne, łazienka dla osób niepełnosprawnych, dwie szatnie dla personelu zlokalizowane w SPZOZ we Włodawie.

W 2024 r. wydano 33 decyzje oplatowe.

VIII. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

W roku 2024 realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikała z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia i potrzeb zdrowotnych ludności.

Zagadnienia na terenie powiatu włodawskiego realizowano poprzez:

- programy edukacyjne - wdrożone i koordynowane w placówkach oświatowych,
- kampanie społeczne w obszarze profilaktyki chorób, profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- nawiązywanie współpracy z władzami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi,
- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych,
- realizację działań edukacyjnych ukierunkowanych na zrozumiałe przekazywanie wiedzy, kształtowanie postaw i zachowań społecznie akceptowanych,
- własne inicjatywy prozdrowotne i organizacje wydarzeń profilaktycznych.

W ramach prowadzonej działalności oświatowo - zdrowotnej w 2024 roku były realizowane następujące interwencje programowe i interwencje nieprogramowe:

Interwencje programowe to programy edukacyjne realizowane w placówkach oświatowych na terenie powiatu włodawskiego.

1. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”.

Głównym celem programu jest trwale kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Program adresowany jest do młodzieży z klas V-VIII szkół podstawowych. W roku szkolnym 2023/2024 udział w programie wzięło 1042 uczniów oraz 278 rodziców i opiekunów z 16 szkół podstawowych na terenie powiatu. Zajęcia koordynowane były przez 60 koordynatorów i realizatorów programu. W ramach realizacji programu prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych do szkół. Koordynowano ogólnopolski konkurs Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę!” do którego przystąpiło 54 uczniów z 5 placówek oświatowych.

2. Wojewódzki program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków higienicznych i żywieniowych wśród najmłodszych. Program skierowany do dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w wieku 5-6 lat. W programie udział wzięło 16 placówek, wyedukowano 512 dzieci oraz 194 rodziców. Zajęcia koordynowane były przez 36 nauczycieli wychowania przedszkolnego. Do IV edycji konkursu plastycznego „Eko produkty na moim stole- Eko śniadanie na moim talerzu” realizowanym przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Lublinie w ramach programu przystąpiły przedszkolaki z 9 przedszkoli/oddziałów przedszkolnych z powiatu włodawskiego, 3 przedszkolaków otrzymało nagrody za II miejsce i 2 wyróżnienia.

SKĄD SIĘ BIORĄ
produkty
EKOLOGICZNE

3. Wojewódzki program edukacyjny „Wybierz Życie, Pierwszy Krok”.

Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” poświęcony jest profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) i raka szyjki macicy. Celami programu są m.in. zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie

świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym. W roku szkolnym 2023/2024 w powiecie włodawskim 3 szkoły ponadpodstawowe realizowały program edukacyjny. W programie uczestniczyło łącznie 614 uczniów, rodziców i opiekunów z terenu powiatu.

4. Wojewódzki program edukacyjny „Znamie! Znam je?”.

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki raka czerniaka „Znamie! Znam je?” skierowany jest do szkół ponadpodstawowych. Zamierzeniem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o nowotworach złośliwych tj. czerniak. Program ten poprzez popularyzację profilaktyki, prezentuje

skuteczne metody zabezpieczania się przed tym groźnym nowotworem skóry. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowało 4 szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu, łącznie działaniem edukacyjnym objęto 288 uczniów.

5. Wojewódzki program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.

W powiecie włodawskim realizowano kolejną edycję profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m. in. alkoholu, narkotyków czy papierosów. W roku

szkolnym 2023/2024 w programie udział wzięły 4 szkoły ponadpodstawowe, łącznie wzięło udział 314 uczniów oraz 171 rodziców i opiekunów.

6. Wojewódzki program edukacyjny „Podstępne WZW”.

Program „Podstępne WZW” którego celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom

zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W programie uczestniczyło 264 uczniów z 4 szkół ponadpodstawowych na terenie powiatu włodawskiego.

7. Lokalny program edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas”.

Program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw w zakresie ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Działania były realizowane w 14 przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, wyedukowano 380 dzieci i 212 rodziców/opiekunów.

8. Lokalny program edukacyjny „Bieg po zdrowie”.

„Bieg po zdrowie” program skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych stanowi drugie ogniwo w cyklu programów profilaktyki antytytoniowej adresowanej do dzieci i młodzieży. Główne cele programu to: opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od szkodliwości dymu tytoniowego oraz zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowało 10 szkół podstawowych (162 uczniów oraz 165

rodziców).

W roku 2024 przeprowadzono 45 wizytacji w placówkach oświatowych. Realizację programów w szkołach oceniono pozytywnie. Wszystkie wizytowane szkoły podejmowały działania zgodne z założeniami programowymi oraz wykazywały dodatkowe inicjatywy w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Działania nieprogramowe realizowane w ramach profilaktyki zdrowotnej w 2024 r.

Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczania AIDS ma na celu zmobilizowanie społeczeństwa do przyjęcia odpowiedzialnej postawy wobec siebie, swojego partnera i swoich dzieci poprzez stworzenie związków partnerskich, w których rozmawia się o przeszłości i unika ryzykownych zachowań seksualnych. Realizacja odbyła się poprzez prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych organizowanych podczas imprez masowych, popularyzację za pośrednictwem mediów społecznościowych, dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych. Działaniami objęto również obywateli Ukrainy przebywających na terenie powiatu włodawskiego. W ramach kampanii zamieszczono informacje na stronie internetowej PSSE we Włodawie oraz portalu społecznościowym Facebook dotyczące Światowego Dnia AIDS obchodzonego 1 grudnia, popularyzowano również ogólnopolską Kampanię społeczną pod hasłem „Mój pierwszy raz”, skierowaną do młodych dorosłych w wieku 18-24 lat. Celem kampanii było popularyzowanie wczesnej diagnostyki w kierunku HIV. Łącznie działaniami objęto 814 osób.

Profilaktyka antytytoniowa główny cel to ograniczenie ekspozycji na dym tytoniowy poprzez zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W ramach realizacji, podejmowane były działania zmierzające do zmiany postaw zachowań społeczności lokalnej. Prowadzono kontrole sprawdzające przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia. W roku 2024 przeprowadzono 319 kontroli obiektów. Corocznie w dniu 31 maja odbywają się obchody „Światowego Dnia Bez Tytoniu”. Obchody przebiegły pod hasłem „Ochrona dzieci przed ingerencją przemysłu tytoniowego”. W ramach obchodów prowadzono działania informacyjno-edukacyjne poprzez media społecznościowe. Opracowano pismo przewodnie do placówek oświatowych, jednostek samorządowych, celem przyłączenia do akcji poprzez zamieszczenie na stronie internetowej/portalu społecznościowym Facebook materiału informacyjnego na temat Światowego Dnia bez Tytoniu. Opracowano materiał informacyjny

dotyczący Światowego Dnia Bez Tytoniu 2024, który został wyeksponowany w PSSE we Włodawie jako ekspozycja wizualna. Łącznie działaniami objęto 1611 osób.

„Światowy Dzień Rzucenia Palenia Tytoniu” W czasie tego wydarzenia zachęcano osoby palące papierosy do porzucenia tego nałogu. W ramach realizacji interwencji przygotowano informację i zamieszczono na stronie internetowej PSSE oraz portalu społecznościowym Facebook. Przygotowano ekspozycję wizualną w PSSE we Włodawie. W ramach edukacji przeprowadzono prelekcję wśród uczniów I Liceum Ogólnokształcące we Włodawie oraz ZSZ nr 1 i II LO we Włodawie celem uświadomienia młodzieży szkodliwych skutków palenia papierosów tradycyjnych i elektrycznych. Ponadto opracowano materiał informacyjny na temat Światowego Dnia Rzucenia Palenia, założeń i najważniejszych przesłań obchodów wraz z materiałem graficznym celem włączenia się w propagowanie na stronie internetowej szkół ponadpodstawowych. Działaniami objęto 926 osób.

Profilaktyka uzależnień od narkotyków i innych środków psychoaktywnych w 2024

roku była realizowana poprzez realizację działań edukacyjnych prowadzonych w obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży, w placówkach oświatowych oraz placówkach wychowawczych, warsztatów edukacyjnych z wykorzystaniem alkoholi i narkotyków prezentujących upośledzenie zmysłów po spożyciu środków psychoaktywnych, akcji informacyjnych w Internecie, rozmów indywidualnych podczas imprez masowych. Zasięgiem objęto 1857 osób.

Obchody „Światowego Dnia Zdrowia”. Tematem przewodnim kampanii w 2024 roku było hasło „Moje zdrowie, moje prawo”, temat został wybrany tak, aby bronić prawa każdego i wszędzie do dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, edukacji i informacji, a także bezpiecznej wody pitnej, czystego powietrza, dobrego odżywiania, wysokiej jakości mieszkań, godnych warunków pracy i środowiska oraz wolności od dyskryminacji. W ramach działań profilaktycznych realizowanych w powiecie włodawskim zorganizowano ekspozycję wizualną w PSSE. W celu dotarcia do szerszego grona odbiorców opublikowano informacje na stronie internetowej oraz Facebooku. W ramach obchodów zostało zorganizowane stoisko informacyjno-edukacyjne w Szkole Podstawowej nr 2 we Włodawie. Podczas eventu udzielano zainteresowanym porad profilaktycznych z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Aby skuteczniej zniechęcić młodzież do sięgania po różnego rodzaju używki, zaproponowano ćwiczenia przy użyciu alkoholi i narkotyków. Odbyły się konkursy dla uczniów, po których zostały wręczone upominki. Tłem dla stoiska była ekspozycja wizualna przygotowana przez uczniów szkoły na temat obchodów Światowego Dnia Zdrowia Ogółem działaniami objęto 1239 osób.

Profilaktyka szczepień ochronnych to m. in obchody „Europejskiego Tygodnia Szczepień”. Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna we Włodawie, zorganizowała w budynku przy Al. J. Piłsudskiego 66 we Włodawie akcję prozdrowotną skierowaną do mieszkańców Włodawy i okolic. W ramach działania utworzono stoisko informacyjno- edukacyjne, przy którym zainteresowane osoby miały możliwość uzyskać porady, zapoznać się z materiałami na temat szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych. Nawiązano współpracę z placówkami ochrony zdrowia poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych. Przygotowano ekspozycję wizualną. Europejski Tydzień Szczepień propagowano na stronie internetowej PSSE i portalu Facebook w ciągu całego roku. W szkołach podstawowych przeprowadzono prelekcję przybliżającą wiedzę na temat zalet szczepień ochronnych. W oddziałach przedszkolnych na terenie miasta Włodawa odbyły się spotkania edukacyjne poprzez czytanie bajki „Przygody Dzielnego Niedźwiadka Szczepana” przedszkolaki w prosty i ciekawy sposób dowiedziały się jak działa szczepionka i dlaczego ważne są szczepienia ochronne. Podczas imprez masowych promowano szczepienia ochronne poprzez rozmowy indywidualne z uczestnikami, dystrybucję materiałów, ekspozycje wizualne. Podczas spotkania z uczestnikami Klubu „Senior +” we Włodawie przybliżono zalety szczepień ochronnych w wieku starszym. Przekazano kalendarze szczepień ochronnych dla osób dorosłych i starszych oraz kalendarze szczepień ochronnych skierowane do osób z chorobami przewlekłymi. Łącznie w ramach profilaktyki szczepień ochronnych działaniami objęto 2598 osób.

Obchody „Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach” przypadły na dzień 18 listopada w trakcie Światowej kampanii Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach tematem przewodnim kampanii było hasło „UCZ. WSPIERAJ. DZIAŁAJ TERAZ”. Działania podejmowane miały na celu zwiększenie świadomości ogółu społeczeństwa o zjawisku odporności na leki przeciwdrobnoustrojowe oraz o jej konsekwencjach. W celu propagowania kampanii nawiązano współpracę z I LO we Włodawie oraz ZSZ nr 1 i II LO we Włodawie przygotowano prezentację multimedialną dotyczącą odpowiedniego stosowania antybiotyków, przybliżono uczniom i gronu pedagogicznemu problematykę antybiotykooporności. Na zaproszenie dyrekcji MOPS we Włodawie zostało zorganizowane spotkanie edukacyjne wśród osób starszych będących uczestnikami Klubu „Senior +” podczas którego rozmawiano na temat odpowiedniego stosowania antybiotyków przez osoby starsze. Przygotowano ekspozycję wizualną o kampanii w PSSE, odbyła się dystrybucja materiałów o w/w tematyce. Wystosowano pisma przewodnie wraz z materiałem informacyjnym do przedstawicieli jednostek samorządowych, podmiotów leczniczych celem przyłączenia się do akcji poprzez zamieszczenie informacji o kampanii w mediach społecznościowych. Łącznie działaniami objęto 2239 osób.

Profilaktyka chorób zakaźnych w tym chorób odzwierzęcych, chorób pasożytniczych.

Działanie obejmowało upowszechnienie wiedzy na temat zapobiegania chorobom wywołanym przez meningokoki, kleszcze (m.in. borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu) oraz przeciwdziałanie zakażeniom HBV, HCV i HPV, wszawicy. Prowadzono rozległe działania profilaktyczne w trakcie organizowanych stoisk informacyjno- edukacyjnych, podczas spotkań edukacyjnych, rozmów indywidualnych, pogadanek, instruktaży, form wizualnych. Celem pozyskania większej liczby odbiorców działania promowano w mediach społecznościowych. Przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno- edukacyjnych w placówkach oświatowych, podmiotach leczniczych oraz wśród wypoczywających w ramach zorganizowanego wypoczynku letniego oraz zimowego. Podczas spotkania edukacyjnego z uczestnikami Klubu „Senior +” we Włodawie przybliżono profilaktykę chorób zakaźnych. Zasięgiem objęto 1059 osób.

Profilaktyka chorób nowotworowych obejmująca zasięgiem 823 osoby w tym: działania edukacyjne podczas „Pikniku Prozdrowotnego” na terenie MOSiR-u we Włodawie w czasie, których odbywały się rozmowy indywidualne, pogadanki, warsztaty edukacyjne, quizy, konkursy z nagrodami, ekspozycje wizualne oraz dystrybucja materiałów, propagowanie w mediach społecznościowych profilaktyki chorób nowotworowych.

W ramach **profilaktyki wad postawy** przy współpracy ze stanowiskiem ds. HDiM **prowadzone** były działania edukacyjno-informacyjne. Celem działań było podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców na temat profilaktyki chorób układu ruchu oraz prawidłowej organizacji stanowiska pracy ucznia, która stanowi ważny element zdrowotny w przebiegu procesu nauczania. Wdrażanie właściwych praktyk higienicznych i zdrowotnych na stanowisku pracy ucznia, w tym stosowanie się do wymagań ergonomii, może przyczynić się nie tylko do wydajności pracy ucznia, ale także do wzmacniania jego zdrowia. Podczas badań oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów oraz ergonomii stanowisk pracy ucznia przeprowadzono pogadanki wśród uczniów, nauczycieli, konkurs w formie krzyżówki dla uczniów, rozmowy indywidualne z dyrektorami szkół podstawowych oraz dystrybucja materiałów. Działaniami objęto łącznie 1531 osób.

W ramach akcji „**Bezpieczny i Zdrowy Wypoczynek Letni i Zimowy**” organizatorom wypoczynku przekazano pisma z wytycznymi zawierającymi tematykę zagadnień jaką winni uwzględnić w ramach prowadzonej działalności, aby wypoczynek uczynić bezpiecznym i zdrowym oraz przekazano materiały informacyjno-edukacyjne. Podczas spotkań z uczestnikami wypoczynku poruszano zagadnienia dotyczące: przestrzegania higieny osobistej w celu zapobiegania chorobom zakaźnym, przestrzegania higieny wypoczynku, dbania o aktywność fizyczną i prowadzenie zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień. W trakcie trwania obu akcji publikowano informacje na stronie internetowej i na profilu społecznościowym Facebook. Współpracowano także z jednostkami samorządowymi, placówkami oświatowymi z terenu powiatu włodawskiego poprzez zamieszczenie na stronach internetowych opracowanych materiałów. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie prowadziła działania edukacyjne podczas XX Dnia Pszczelarza w Hańsku Zasięgiem objęto 5913 osób.

„**Wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego Polski.**” Celem projektu było zwiększenie kompetencji zdrowotnych obywateli Ukrainy przebywających na terenie RP. Realizacja programu zdrowotnego dotyczącego szczepień ochronnych, bezpieczeństwa żywności i zdrowego stylu życia poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych (plakat, ulotki, broszury) w j. polskim i języku ukraińskim.

PSSE we Włodawie realizowało w 2024 roku 2 kampanie Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Żywności:

- Kampania „**#Safe2EatEU**” - IV edycja kampanii „Wybieraj bezpieczną żywność”. Celem kampanii było podniesienie świadomości społeczeństwa nt. bezpieczeństwa żywności oraz budowania ich zaufania do systemu żywnościowego UE. Kampania swoim zasięgiem objęła 956 osób.

- Kampania „**#PlantHealth4Life**”. Celem kampanii było zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Kampania uświadamiała zagrożenia jakie mogą wynikać z wwożenia roślin do Polski. Koordynatorem kampanii w Polsce była Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Łączna liczba odbiorców kampanii to 803 osoby.

Obie kampanie na terenie powiatu włodawskiego prowadzono poprzez działania podczas wypoczynku letniego, imprez masowych: rozmowy indywidualne, ekspozycje wizualne, konkursy, dystrybucje materiałów edukacyjnych, publikacje informacji na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych.

Profilaktyka higieny to przede wszystkim prelekcje pt. „O higienie wiedzy mam i o zdrowie swoje dbam”. Zajęcia adresowane do uczniów szkół podstawowych celem podnoszenia świadomości na temat dbania o higienę osobistą oraz dbałości o własne zdrowie. Przeprowadzono 5 prelekcji z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej wśród 308 uczniów.

Profilaktyka zatruć grzybami była realizowana w okresie lata i jesieni.

Zorganizowano wystawę grzybów świeżych przy budynku Al. J. Piłsudskiego 66 we Włodawie dla dzieci przedszkolnych, nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz ogółu społeczeństwa. W czasie wystawy zaprezentowano różne gatunki grzybów. Podczas realizacji współpracowano z Nadleśnictwem Włodawa oraz Poleskim Parkiem Narodowym. Przeprowadzono prelekcje na temat bezpiecznego grzybobrania wśród dzieci przedszkolnych w Przedszkolu Miejskim nr 1 we Włodawie. Podczas spotkania przekazano informacje o chorobach przenoszonych przez kleszcze, grzybach jadalnych i trujących, jak prawidłowo zachowywać się w lesie. W czasie prelekcji zaprezentowano wystawę złożoną z makiet grzybów, dzięki której dzieci mogły się przyjrzeć z bliska grzybom jadalnym i trującym. Na

zakończenie rozdano kolorowanki wszystkim uczestnikom spotkania oraz przekazano ulotki dla rodziców o bezpiecznym grzybobraniu. Podczas stoiska informacyjno- edukacyjnego utworzonego w ramach organizowanego przez Starostę Powiatowego oraz Burmistrza Włodawy „Dożynek Powiatu Włodawskiego” można było porozmawiać z klasyfikatorem grzybów, dla osób dorosłych- zorganizowano konkurs rozpoznania grzybów jadalnych i trujących występujących w powiecie włodawskim, dzieci grały w grę memory-grzyby. Na portalu społecznościowym Facebook ukazały się informacje o bezpiecznym grzybobraniu. Działaniami objęto 1432 osoby.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny we Włodawie
mgr inż. Mariusz Januszko

/podpisano elektronicznie/